# הפניקס פנסיה וגמל בע"מ

## דוח הדירקטוריון

## ליום 30 ביוני 2015

**תוכן העניינים**


| | דף |
|---|---|
| תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת | 4 |
| תיאור הסביבה העסקית | 13 |
| מצב כספי | 21 |
| תוצאות הפעולות | 23 |
| תחזית זרמי כספים | 27 |
| השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה | 28 |
| אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי | 30 |

דוח הדירקטוריון לשלושה החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2015 מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ ("החברה") בתקופות אלו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2014, אשר פורסם ביום 12 במרס, 2015.

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

# 1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

## 1.1 החברה המנהלת

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל (ראה להלן). החברה התאגדה ביום 21 בדצמבר 1992, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס ביטוח") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "קבוצת הפניקס" או "הקבוצה" או "הפניקס אחזקות"). לחברה רישיון לעסוק בביטוח פנסיוני ואישורים לניהול קופות גמל לקצבה, המאפשרים לה להפעיל קרנות פנסיה מסוג קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן פנסיה חדשה כללית וכן קופות גמל כפי שמפורט להלן.

## 1.2 קרנות הפנסיה

**הפניקס פנסיה מקיפה** (להלן: "קרן מקיפה")
פועלת כקרן תשואה, דהיינו, קרן בה זכויותיו של המבוטח נקבעות על פי הצבירה האישית שלו בהתאם לשנת לידה, גיל , מין, התשואות על נכסי הקרן, ומנגנון עדכון זכויות לפי תוצאות הדוח האקטוארי. עמית מבוטח בביטוח מקיף לנכות שאירים וזקנה.

**הפניקס פנסיה משלימה (בשמה הקודם : "הפניקס פנסיה כללית")** (להלן: "קרן משלימה") פעלה עד ליום 30 ביוני 2013 כקרן תשואה במסלול יסוד. קרן זו הייתה מיועדת בעיקר לצבירת חיסכון לגיל פרישה מרמות שכר העולות על "תקרות ההפקדה החודשית" המותרת בקרן פנסיה מקיפה, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה, או הפקדות חד פעמיות.
תוכנית זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות מסוג ערד וכללי ההשקעה החלים עליה הם הכללים החלים על קופות הגמל.
לאור אישור תיקון תקנון הקרן שניתן ביום 30 ביוני 2013, החל מיום 1 בינואר, 2014 הופעלו מסלולי ביטוח בקרן המשלימה במתכונת דומה למסלולים הקיימים בקרן המקיפה שבניהול החברה.

## 1.3 קופות הגמל

**הפניקס השתלמות:** הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום דמי השתלמות לעובדים, לעצמאים, לחברי קיבוץ, לחברי מושב שיתופי או למוטבים לפי התקנון. לקופה כיום שישה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות, מסלול מנייתי, מסלול שיטת הפניקס, מסלול אג"ח ומסלול עמית כללי. העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. בהתאם לתיקון תקנון קרן ההשתלמות כפי שאושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 2.6.2014, מסלול ההשקעה הכללי נקבע כמסלול ברירת המחדל.

**הפניקס מרכזית**: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מרכזית לפיצויים, שעמיתיה הם מעבידים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים שכירים, בהתאם לחוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963. לקופה זו אין מסלולי השקעה והכספים מושקעים לפי שיקול דעת החברה וועדת ההשקעות. הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) מוזגה עם הקופה ביום 1 ביולי, 2010. הקופה סגורה להפקדות חדשות משנת 2011.

**הפניקס תגמולים ופיצויים**: החלה פעילותה במאי 2004. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום תגמולים לשכירים ולעצמאיים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים. לקופה שישה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות, מסלול מנייתי, מסלול עמית כללי, מסלול שיטת הפניקס ומסלול אג"ח.
העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. בהתאם לתיקון תקנון קרן ההשתלמות כפי שאושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 2.6.2014, מסלול ההשקעה הכללי נקבע כמסלול ברירת המחדל.

**קופת גמל / קרן השתלמות בניהול אישי**: הוקמו בסוף חודש נובמבר 2011. באמצעותן יכול העמית לנהל את כספי החיסכון שלו באופן עצמאי ו/או באמצעות מנהל השקעות מטעמו, תחת מגבלות השקעה שיבוקרו על ידי החברה המנהלת אצלה ינוהלו כספי החיסכון. קופות אלו כפופות להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), תש"ע-2009, אשר מסדירות, בין היתר, מי רשאי להצטרף לקופה מסוג זה וכן מגבלות שונות לעניין ההשקעות בקופה ולעניין אופן ניהולה.

## 1.4 תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי

### 1.4.1 הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המקיפה

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| **הכנסות** | | | | | |
| ממזומנים ושווי מזומנים | (391) | 945 | (313) | 147 | 3,083 |
| מהשקעות: | | | | | |
| מנכסי חוב סחירים | 14,537 | 81,394 | (51,134) | 33,414 | 82,900 |
| מנכסי חוב שאינם סחירים | 88,128 | 81,105 | 51,926 | 47,872 | 141,527 |
| ממניות | 132,362 | 75,932 | (27,338) | 2,568 | 42,870 |
| מהשקעות אחרות | 76,591 | 39,703 | (33,254) | 24,468 | 228,476 |
| מנדל"ן להשקעה | 4,402 | 4,510 | 2,430 | 2,366 | 12,149 |
| סך כל ההכנסות מהשקעות | 316,020 | 282,644 | (57,370) | 110,688 | 507,922 |
| הכנסות אחרות | 4,148 | 3,221 | 1,305 | 1,701 | 6,996 |
| **סך כל ההכנסות** | 319,777 | 286,810 | (56,378) | 112,536 | 518,001 |
| **הוצאות** | | | | | |
| דמי ניהול | 63,126 | 53,220 | 32,669 | 28,092 | 116,135 |
| עמלות ניהול השקעות | 3,322 | 4,561 | 1,580 | 2,508 | 6,937 |
| הוצאות מיסים | 194 | - | 110 | - | 1,169 |
| הוצאות ביטוח משנה | 369 | - | 171 | - | 879 |
| **סך כל ההוצאות** | 67,011 | 57,781 | 34,530 | 30,600 | 125,120 |
| **עודף הכנסות על הוצאות לתקופה** | 252,766 | 229,029 | (90,908) | 81,936 | 392,881 |

1.4.2 הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המשלימה

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| הכנסות (הפסדים) | | | | | |
| ממזומנים ושווי מזומנים | (57) | 118 | (71) | 7 | 224 |
| מהשקעות: | | | | | |
| נכסי חוב סחירים | 690 | 7,048 | (4,944) | 3,488 | 8,959 |
| נכסי חוב שאינם סחירים | 437 | 436 | (137) | 126 | 172 |
| מניות | 3,021 | 1,260 | 115 | 600 | 469 |
| השקעות אחרות | 1,483 | 705 | (464) | (154) | 4,101 |
| נדל"ן להשקעה | 68 | 74 | 38 | 39 | 217 |
| סך כל הכנסות מהשקעות | 5,699 | 9,523 | (5,392) | 4,099 | 13,918 |
| הכנסות אחרות | 94 | 110 | 29 | 91 | 224 |
| סך כל ההכנסות (הפסדים) | 5,736 | 9,751 | (5,434) | 4,197 | 14,366 |
| הוצאות | | | | | |
| דמי ניהול (ראה באור 4) | 1,816 | 1,463 | 955 | 803 | 3,108 |
| עמלות ניהול השקעות | 90 | 116 | 37 | 85 | 197 |
| הוצאות ביטוח משנה | 361 | - | 156 | - | 356 |
| | 2,267 | 1,579 | 1,148 | 888 | 3,661 |
| עודף הכנסות על הוצאות לתקופה | 3,469 | 8,172 | (6,582) | 3,309 | 10,705 |

1.4.3 המצב הכספי של קופות הגמל ותוצאות הפעילות בתקופה הנסקרת:

| | יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014 | הפקדות | משיכות | העברות, נטו | הכנסות, נטו | יתרה ליום 30 ביוני,2015 (בלתי מבוקר) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | אלפי ש"ח | | | | | |
| הפניקס השתלמות | 892,960 | 124,320 | (42,470) | (15,560) | 19,960 | 979,210 |
| הפניקס תגמולים | 393,360 | 20,310 | (10,940) | (2,440) | 9,510 | 409,800 |
| הפניקס מרכזית | 62,110 | (110) | (1,070) | 80 | 590 | 61,600 |
| גמל בניהול אישי | 937,740 | 243,120 | (52,360) | (5,480) | (10,770) | 1,112,250 |
| השתלמות בניהול אישי | 314,260 | 19,130 | - | 180 | 6,750 | 340,320 |
| | 2,600,430 | 406,770 | (106,840) | (23,220) | 26,040 | 2,903,180 |

## 1.5 התפתחות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה

קרן הפנסיה המקיפה החדשה פועלת על בסיס עקרון ההדדיות והאיזון האקטוארי. במקרה של אירועים יוצאי דופן עלולים המבוטחים להיפגע. ביטוח המשנה נועד להגן על הקרן ומבוטחים בקרות אירועים יוצאי דופן. בקרנות פנסיה מקיפות קטנות ביטוח המשנה מונע חשיפה לסיכונים כאמור.
לתנאי ההתקשרויות עם מבטחי משנה יש השפעה על רווחיות החברה המנהלת.

החברה החליטה לרכוש מכספה ביטוח משנה לפניקס פנסיה מקיפה ולפניקס פנסיה משלימה בגין אירועי קטסטרופה במסגרת מדיניות ניהול סיכונים של החברה, ומשלמת בתמורה בגין חלקה היחסי בכיסוי הנרכש על-ידי הפניקס ביטוח. ההתקשרות הישירה עם מבטחי המשנה נעשית על-ידי הפניקס ביטוח, וביטוח המשנה חל במשותף על ענפי ביטוח חיים וקרן הפנסיה.

ביטוח המשנה של החברה נרכש באמצעות הפניקס ביטוח לתקופה קצובה, וניתן לביטול בהודעה מראש לגבי ביטוחים עתידיים בלבד. החברה אינה מקבלת עמלה מכוח הסכם ביטוח המשנה.

מלבד הקטנת השייר בשנת 2014 לא היו שינויים מהותיים בהסכם ביטוח המשנה בתקופת הדוח ועד מועד הגשתו.

בהמשך לאמור בסעיף 1.2 לעיל בקשר לתיקון תקנון קרן הפנסיה המשלימה, ובהתאם ל"הוראות להקמה ולניהול של קרנות פנסיה חדשות" מיום 8 בינואר 1997, הסכם ביטוח משנה אושר ונחתם בין החברה לבין הפניקס חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס ביטוח"), לצורך הפעלת מסלולי הביטוח בקרן הפנסיה המשלימה (להלן: "ההסכם").
ההסכם כולל ביטוח שארים וביטוח אובדן כושר עבודה עבור עמיתי הקרן המשלימה אשר יצטרפו למסלולי הביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים.
ההסכם אושר על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
תעריפים בביטוח המשנה מבוססים על פרמיית הסיכון הנקבעת על ידי הוראות האוצר למבוטחי קרן הפנסיה.

## 1.6 אירועים מיוחדים בתקופת הדוח

### 1.6.1 הון ודרישות הון

ביום 16 בפברואר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים בקשר לדרישות הון מחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה (להלן - "החוזר"). החוזר קובע כי דרישת ההון תהיה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 אשר פורסמו ביום 29 בפברואר, 2012 (להלן: " התקנות") חלף דרישות הון בהתאם לתקנות מס הכנסה וחוזרי אגף שוק ההון. התקנות נכנסו לתוקף ביום 30 במרס, 2012.
התקנות מחייבות את החברות המנהלות להחזיק הון עצמי מזערי, על מנת לקיים כרית בטחון מספקת מפני סיכונים תפעוליים ועל מנת שזו תשמש, בעת הצורך, להזרמת הון לפעולות שוטפות ולהמשך פעילותן התקינה של החברות המנהלות. בהתאם לתקנות, דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. התקנות קובעות כללי השקעה של סכום ההון העצמי המזערי הנדרש, הכוללים, בין היתר, איסור שעבוד של הנכסים העומדים כנגד ההון הנדרש, שיעור החזקה מינימלי של נכסים נזילים, איסור החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי הנדרש, איסור השקעת ההון העצמי המזערי במי ששולט בחברה, בצד קשור לה או בצד קשור למי ששולט בה וכן איסור על החזקת יותר מ - 10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר ומגבלות על מתן ערבות. כמו כן נדרשת חברה מנהלת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות.
חברה מנהלת רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה.
לפרוט נוסף ראה באור 5 לדוחות הכספיים של החברה.

### 1.6.2 שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2007.

### 1.6.3 שינויים בתקנונים

#### 1.6.3.1 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה מקיפה

ביום 1.1.2015 תוקן תקנון הקרן כפי שיפורט להלן :

| מס"ד | מספר סעיף בפוליסה/תקנון | פירוט השינוי | סיבה לשינוי | השלכות צפויות על זכויות המבוטחים/עמיתים |
|---|---|---|---|---|
| .1 | סעיף 25ג | קביעת מסלול ההשקעה הכללי שיהווה מסלול ההשקעה שיהווה את מסלול ברירת המחדל בקרן הפנסיה | התיקון כולל הוראה לפיה מסלול ברירת המחדל להשקעת נכסי העמיתים יהיה מסלול "הפניקס כללי". החברה סבורה כי נכון לקבוע את המסלול הכללי כמסלול ברירת המחדל, בין היתר לאור המגמות בשוק ועיכוב ההתקדמות בנושא המודל החכ"מ. | עמית אשר הצטרף לקרן הפנסיה ולא בחר מסלול השקעה אחר יצורף כברירת מחדל למסלול מסלול ההשקעה הכללי ותחול על נכסי העמית בקרן הפנסיה מדיניות ההשקעה שנקבעה למסלול זה. |
| .2 | סעיף 1 – הגדרות, סעיף 35(ב)(1) | הוספת הגדרה של המונח "הורה של מבוטח" ועדכון המנוח "שאירים", וקביעת אופן התשלום של פנסיית השאירים להורה של מבוטח | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח בגין אם או אב של מבוטח או של בן זוגו, כולל הורה חורג או מאמץ, וכן בת או בן זוג של אביו או של אמו של המבוטח, אשר אינו מסוגל לכלכל עצמו ואשר היה תלוי במבוטח לפרנסתו ושהיה סמוך על שולחנו של המבוטח במועד הפטירה ואין לו מקור הכנסה ומקבל גמלת הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי |
| .3 | סעיף 1 - הגדרות | תיקון המונח "הכנסה מבוטחת של מבוטח עצמאי" | הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון, וביטול הדרישה להצהרת רו"ח | הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון ולחתימה על הצהרת מבוטח לבחירה בשיעורי כיסוי שונים מ-16% |
| .4 | סעיף 1 - הגדרות | עדכון המונח "יתרת זכאות צבורה" וביטול הגדרה המונח "תשואה דמוגרפית" | עדכון מנגנון זקיפת עודף או גירעון אקטוארי בהוראות הממונה | עודף או גירעון אקטוארי יחושבו בהתאם להוראות הממונה |
| .5 | סעיף 15(ב)(1) | עדכון מסלול ביטוח ברירת מחדל עבור נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון כך שהכיסוי לנכות ולשאירים ינתן עד לגיל 67 | הוראות הממונה בנושא | נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון ייהנו מכיסוי לנכות ולשאירים עד לגיל 67, אלא אם בחרו אחרת |

| מס"ד | מספר סעיף בפוליסה/תקנון | פירוט השינוי | סיבה לשינוי | השלכות צפויות על זכויות המבוטחים/עמיתים |
|---|---|---|---|---|
| .6 | סעיפים 16, 18(ג), 21א, 25א(ו), 25ב(א), 69-74 | מחיקת התייחסות למסלולים והוראות מעבר והוראות נוספות שנוספו לתקנון במסגרת מיזוג קרנות פנסיה ואינם רלבנטיים מינואר 2015 | השלמת מיזוג קרנות הפנסיה עם קרן הפנסיה שהייתה בניהול אקסלנס והבשלת הוראות המעבר לגבי מסלולי ביטוח והשקעה | אין |
| .7 | סעיף 21 | עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי | הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים וכן הוספת מסלול ביטוח מורחב | הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח |
| .8 | סעיף 21א | עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי, והוספת מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים | הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים | הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח |
| .9 | 29(א). סעיף 1 – הגדרות, | הוספת הגדרת מונח "יתום של פנסיונר"; הוספת אפשרות ליתום של פנסיונר לקבלת פנסיית שאירים | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר |
| .10 | 29(ב) | תיקון טעות סופר בנוסח התקנון | תיקון טעות סופר בנוסח התקנון | אין |
| .11 | סעיף 39 | הבהרה לגבי אופן תשלום הפנסיה לשאירים בהתייחס להורה של מבוטח | הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים | הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים וקביעת אופן תשלום הפנסיה לשאירים |
| .12 | סעיף 42ב | הוספת סעיף בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות | הוראות הממונה בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות | ביצוע מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות ולרבות הפסקת תשלומים במקרה בו מבוטח לא העביר טפסים ונתונים כמפורט בסעיף זה |
| .13 | נספחי התקנון – נספחי א – שיעורי הכיסוי הביטוחי במסלולי הביטוח | הוספת מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים בכל הנספחים הרלבנטיים ותיקון טעות סופר בשיעור הנכות במסלול המשווה בנספח א2(1)-א2(8) גברים | הוראות הממונה בנושא מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים; ,תיקון טעות סופר | שיעורי הכיסוי במסלול ברירת המחדל לנשים יקבעו על פי נספחים אלה א1(17)-א1(24) נשים א2(17)-א2(24) נשים א3(17)-א3(24) נשים. תיקון טעות סופר - התאמת שיעורי הכיסוי לנכות לשיעורים הנכונים אשר רלוונטים אך ורק לנספח זה, במסלולים:משווה,זקנה מוגדל,שארים מוגדל ונכות מינימלי |
| .14 | נספח ב' עלות ביטוח לנכות | הוספת נספח מתאים לנשים לגיל 67 גם עבור נכות רגילה וגם עבור נכות מתפתחת | נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה | עלויות הביטוח לנכות במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה |
| .15 | נספח ה'2 עלות ביטוח לשארים לנשים | עלות ביטוח לשארים לנשים - הרחבת נספח ה'2 עד לגיל 67 | נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה | עלויות הביטוח לשארים במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה |

1.6.3.2 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה משלימה (בשמה הקודם: "הפניקס פנסיה כללית")

ביום 1.1.2015 תוקן תקנון קרן הפנסיה כפי שיפורט להלן :

| מס"ד | מספר סעיף בפוליסה/תקנון | פירוט השינוי (3) | סיבה לשינוי (4) | השלכות צפויות על זכויות המבוטחים/עמיתים (5) |
|---|---|---|---|---|
| 1. | סעיף 1 – הגדרות, סעיף 35(ב)(1) | הוספת הגדרה של המונח "הורה של מבוטח" ועדכון המונח "שאירים", וקביעת אופן התשלום של פנסיית השאירים להורה של מבוטח | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים למבוטח בגין אם או אב של מבוטח או של בן זוגו, כולל הורה חורג או מאמץ, וכן בת או בן זוג של אביו או של אמו של המבוטח, אשר אינו מסוגל לכלכל עצמו ואשר היה תלוי במבוטח לפרנסתו ושהיה סמוך על שולחנו של המבוטח במועד הפטירה ואין לו מקור הכנסה ומקבל גמלת הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי |
| 2. | סעיף 1 - הגדרות | תיקון המונח "הכנסה מבוטחת של מבוטח עצמאי" | הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון, וביטול הדרישה להצהרת רו"ח, כנגד קבלת אסמכתא מתאימה מהמבוטח | הוספת אפשרות לעצמאי בבחירת שיעור הפקדה של 11% בכפוף לתנאי התקנון ולחתימה על הצהרת מבוטח לבחירה בשיעורי כיסוי שונים מ-16% |
| 3. | סעיף 1 - הגדרות | עדכון המונח "יתרת זכאות צבורה" וביטול הגדרה המונח "תשואה דמוגרפית" | עדכון מנגנון זקיפת עודף או גירעון אקטוארי בהוראות הממונה | עודף או גירעון אקטוארי יחושבו בהתאם להוראות הממונה |
| 4. | סעיף 15(ב)(1) | עדכון מסלול ביטוח ברירת מחדל עבור נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון כך שהכיסוי לנכות ולשאירים ינתן עד לגיל 67 | הוראות הממונה בנושא | נשים המצטרפות לקרן הפנסיה לאחר תיקון התקנון ייהנו מכיסוי לנכות ולשאירים עד לגיל 67, אלא אם בחרו אחרת |
| 5. | סעיפים 25ב(א), 70 | מחיקת התייחסות למסלולים והוראות מעבר והוראות נוספות שנוספו לתקנון במסגרת מיזוג קרנות פנסיה ואינם רלבנטיים מינואר 2015 | השלמת מיזוג קרנות הפנסיה עם קרן הפנסיה שהייתה בניהול אקסלנס והבשלת הוראות המעבר במסלולי השקעה | אין |
| 6. | סעיף 21 | עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי | הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים | הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח |
| 7. | סעיף 21א | עדכון מספור הנספחים לגבי שיעורי הכיסוי, והוספת מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים | הוספת מסלולי ביטוח בקרן - מסלול ביטוח לגיל 67 לנשים | הוספת אפשרויות בחירה במסלולי ביטוח |
| 8. | 29(א). סעיף 1 – הגדרות, | הוספת הגדרת מונח "יתום של פנסיונר"; הוספת אפשרות ליתום של פנסיונר לקבלת פנסיית שאירים | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר | הרחבת האפשרות לקבלת פנסיית שאירים גם ליתום של פנסיונר |
| 9. | 29(ב) | תיקון טעות סופר בנוסח התקנון | תיקון טעות סופר בנוסח התקנון | אין |
| 10 | סעיף 39 | הבהרה לגבי אופן תשלום הפנסיה לשאירים בהתייחס להורה של מבוטח | הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים | הוספת אפשרות להורה של מבוטח לקבלת פנסיית שאירים וקביעת אופן תשלום הפנסיה לשאירים |
| 11 | סעיף 42ב | הוספת סעיף בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות | הוראות הממונה בנושא מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות | ביצוע מעקב אחר מקבלי פנסיית נכות ולרבות הפסקת תשלומים במקרה בו מבוטח לא העביר טפסים ונתונים כמפורט בסעיף זה |
| 12 | נספחי התקנון – נספחי א – שיעורי הכיסוי הביטוחי במסלולי הביטוח | הוספת מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים בכל הנספחים הרלבנטיים ותיקון טעות סופר בשיעור הנכות במסלול המשווה בנספח א2(1)-א2(8) גברים | הוראות הממונה בנושא מסלולי ביטוח לגיל 67 לנשים ; ,תיקון טעות סופר | שיעורי הכיסוי במסלול ברירת המחדל לנשים יקבעו על פי נספחים אלה<br>א1(17)-א1(24) נשים<br>א2(17)-א2(24) נשים<br>א3(17)-א3(24) נשים.<br>תיקון טעות סופר - התאמת שיעורי הכיסוי לנכות לשיעורים הנכונים אשר רלוונטים אך ורק לנספח זה, במסלולים :משווה,זקנה מוגדל,שארים מוגדל ונכות מינימלי |
| 13 | נספח ב' עלות ביטוח לנכות | הוספת נספח מתאים לנשים לגיל 67 גם עבור נכות רגילה וגם עבור נכות מתפתחת | נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה | עלויות הביטוח לנכות במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה |
| 14 | נספח ה'2 עלות ביטוח לשארים לנשים | עלות ביטוח לשארים לנשים - הרחבת נספח ה'2 עד לגיל 67 | נדרש כחלק מיישום הוראות הממונה | עלויות הביטוח לשארים במסלול ברירת המחדל עבור נשים (לגיל 67) יקבעו עפ"י נספחים אלה |

1.6.4 התקשרויות והסכמים

1.6.4.1 החברה מקבלת שירותי השקעות מחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (צד קשור), הכולל מתן שירותי השקעות בגין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה, כנגד תשלום חודשי. ההסכם בתוקף עד לתום שנת 2012, ותוקפו יוארך באופן אוטומטי מידי שנה לשנה נוספת, אלא אם יודיע צד להסכם לצד השני על רצונו לבטל את ההסכם או לשנותו.

1.6.4.2 החברה שוכרת מהחברה האם משרדים בהתאם להסכם בין הצדדים. ההסכם בין הצדדים מוארך באופן אוטומטי, כל עוד לא הביע אחד הצדדים את רצונו לסיום ההסכם.

1.6.4.3 בהתאם להסכם שנחתם באוגוסט 2007 בין החברה לחברת קשר ליס א קאר בע"מ, מקבלת החברה שרותי ליסינג תפעולי עבור רכבי החברה תמורת מחירים שנקבעו במסגרת נספח להסכם.

1.6.4.4 החברה מקבלת שירותי תפעול מחברת האם הכוללים בין היתר, כספים וחשבות, כח אדם, מינהל ולוגיסטיקה, מחשוב ועיבוד נתונים, תפעול ומכירות.
בגין שירותי התפעול כאמור בהסכם התפעול מיום 8 ביולי 2012, החברה משלמת לחברת האם, אחת לרבעון, דמי תפעול המחושבים מתוך סך הנכסים.
בנוסף, משלמת החברה לחברה האם תשלום רבעוני לתקופה קצובה בגין שימוש במערכת התפעולית (מערכת "מסלול").

1.6.4.5 בחודש דצמבר 2012 נחתם הסכם תפעול בין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן: "לאומי") לבין החברה, לפיו לאומי ייתן לחברה שירותי תפעול לחשבונות העמיתים בקופות הגמל שבניהול החברה (למעט בגין קופת הגמל וקרן ההשתלמות בניהול אישי), בתמורה לדמי תפעול חודשיים (להלן: "הסכם התפעול"). הסכם התפעול עם לאומי החליף את הסכם התפעול עם בנק מזרחי טפחות בע"מ אשר הסתיים בסוף שנת 2012.

1.6.4.6 ביום 23 במרס, 2011 חתמה החברה הסכם למתן שירותי תפעול עם הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (להלן – הפניקס מאוזנות). במסגרת ההסכם תעניק החברה לפניקס מאוזנות את שירותי התפעול הנדרשים לניהולה של קרן הפנסיה הותיקה עמית בהתאם להסדר התחיקתי בתמורה לדמי תפעול בשיעור קבוע מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה עמית.

1.6.4.7 בחודש מרס 2012 נחתם הסכם תפעול בין החברה לבין סיטיבנק אן.איי. (Citibank N.A.) (להלן: "סיטי בנק"), לפיו סיטי בנק ייתן לחברה שירותי תפעול לחשבונות העמיתים בקופת הגמל ובקרן ההשתלמות בניהול אישי שבניהול החברה, בתמורה לדמי תפעול חודשיים בשיעור מדורג הנגזר מהיקף נכסי העמיתים. בחודש ספטמבר 2014 נחתם בין החברה לבין סיטי בנק הסכם המחאת זכויות וחובות, לפיו כל זכויות וחובות סיטי בנק על פי הסכם התפעול הנ"ל הועברו והוסבו אל חברת ד.ס.ש ייעוץ ושירותים בע"מ. יצוין כי מיום תחילת פעילות קופות הגמל בניהול אישי שבניהול החברה, חברת ד.ס.ש ייעוץ ושירותים בע"מ פעלה כקבלן המשנה של סיטי בנק בכל הקשור למתן שירותי התפעול לחברה ומשכך להמחאת ההסכם כאמור לא הייתה השפעה על שירותי התפעול הניתנים מכוח ההסכם.

1.6.4.8 בחודש יוני 2013 נחתם הסכם ביטוח משנה בין החברה לבין הפניקס חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס ביטוח"), לצורך הפעלת מסלולי הביטוח בקרן הפנסיה המשלימה.
ההסכם כולל ביטוח שארים וביטוח אובדן כושר עבודה עבור עמיתי הקרן המשלימה אשר יצטרפו למסלולי הביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים. ההסכם כפוף לאישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

1.6.5 שינוי בדמי הניהול בקופות הגמל

בחודש יוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) התשע"ב-2012. בהתאם לתקנות האמורות השתנה שיעור דמי הניהול המרביים בביטוחי מנהלים (ביחס למוצרים חדשים), בקופות גמל ובקרנות פנסיה חדשות כלליות (להבדיל ממקיפות), כך שמיום 1 בינואר 2014 דמי הניהול המרביים שניתן לגבות יהיו 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות. בשנת 2013 דמי הניהול המרביים שניתן היה לגבות במוצרים לעיל היו 1.1% מהצבירה ו – 4% מההפקדות.השינוי בדמי הניהול לא חל לגבי פוליסות ביטוח שהוצאו לפני יום תחילתן של התקנות, קופת ביטוח מבטיחת תשואה, קרן פנסיה ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות, קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה, קופת גמל לחופשה וקופת גמל למטרה אחרת.
שיעור דמי הניהול המרבי שיגבה מחשבונות של עמיתים שעמם נותק הקשר (להלן: "עמית מנותק קשר") וכל עוד לא חודש הקשר (להלן: "תקופת הניתוק") או מוטבי עמיתים שנפטרו (להלן: "מוטב מנותק קשר"), בהתאם להוראות ולהגדרות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב – 2012 (להלן: "תקנות איתור עמיתים"), לא יעלה על 0.3% לשנה מהיתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית, או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.
במקרה בו יצר גוף מוסדי קשר עם עמית מנותק קשר בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות איתור עמיתים או פעל לאיתור מוטב מנותק קשר בהתאם לתקנות איתור עמיתים, יהיה רשאי הגוף המוסדי לגבות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי ביחס לתקופת הניתוק באופן ששיעור דמי הניהול שייגבה בגין תקופה זו לא יעלה על 0.5% מהיתרה הצבורה בחשבון העמית, במקום 0.3%, או דמי הניהול שנגבו מהעמית טרם תקופת הניתוק, לפי הנמוך.
בחודש מרץ 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ד- 2014 - עניינן קביעת דמי ניהול לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון , החל משנת 2016, דמי הניהול המירביים עבור עמית שאינו מקבל קצבה בקופת גמל יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה ו-4% מהפקדה; 6 ש"ח לחודש מהיתרה הצבורה של חשבונות העמית בקופת הגמל, כהגדרתה בתקנות. סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה.

להערכת החברה, עדכון שיעורי דמי הניהול עשויה לגרום לפגיעה בהכנסות מדמי ניהול של החברות המנהלות של קופות גמל וקופות ביטוח, ומאידך, הקביעה של דמי ניהול בסכומים מינימאליים כאמור, צפויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה האפשרית בהכנסות וברווחיות של החברות המנהלות. כמו כן, לתקנות האמורות השלכה אפשרית על העדפת צרכנים והלקוחות של החברה וכתוצאה מכך, בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשלכות המצרפיות של תמהיל ההוראות הסופיות שיחולו. החברה בוחנת את ההשפעות האפשריות של יישום התקנות על תוצאות פעילותה ומצבה הכספי, וכן בוחנת צעדים שתוכל לנקוט בהם על מנת לנתן את השפעת התקנות.

בחודש מרץ 2014 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(דמי ניהול)(תיקון), התשע"ד-2014 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014. הוראת שעה מסדירה את התנאים למשיכת כספים מחשבונות בעלי יתרה נמוכה מ-7000 ש"ח בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים ו/או בקופת גמל לא משלמת לקצבה שמתקיימים בהם תנאים שמפורטים בהוראת השעה שתפקע ביום 31 במרץ 2015 (שהוארכה ב-3 חודשים נוספים). התקנות לתיקון התקנות בנושא דמי ניהול, קובעות בין היתר את דמי ניהול לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון נקבע כי דמי הניהול המירביים עבור עמית שאינו מקבל קצבה בקופת גמל יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה ו-4% מהפקדה, לבין 6 ש"ח לחודש מהיתרה הצבורה של חשבונות העמית בקופת הגמל. סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה.

1.6.6 חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 "טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופי המוסדיים" מיום 21 בדצמבר, 2011

החוזר מגדיר את הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי על מנת להבטיח, ככל הניתן, כי רישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת פרויקט הטיוב עליו מורה החוזר גוף מוסדי נדרש לבצע את הפעולות הבאות לגבי נתוני ממשק האחזקות:

1. עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים.
2. בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו בסקר הפערים מהיבט השפעתם.
3. הכנת תכנית עבודה מפורטת לטיפול בכשלים שנמצאו בסקר הפערים, ובכלל זה התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו, אימות נתוני עמיתים, עיבודי נתונים, בחינת השפעת פרויקט הטיוב על הגוף המוסדי ושימור.

גוף מוסדי יטייב את נתוני ממשק האחזקות החל ממועד הצטרפות העמית לקופה ולכל הפחות משנת 1997 ואילך. אולם, קופות שאינן קופות ביטוח או קרנות פנסיה יטייבו את נתוני ההפקדות, העברות ומשיכות אשר בוצעו, לכל הפחות, החל מיום 1 בינואר, 2005.
גוף מוסדי יקים ועדת היגוי הכפופה למנכ"ל אשר תגבש את תכנית העבודה ותדווח באופן שוטף לדירקטוריון על התקדמות פרויקט הטיוב. הדירקטוריון יאשר את תכנית העבודה של הפרויקט וידון בנושא לפחות אחת לחצי שנה.
החוזר קובע לוח זמנים לביצוע הפעולות במסגרת פרויקט הטיוב, ובכלל זה קובע כי הפרויקט כולו יסתיים עד ליום 30 ביוני, 2016.
החברה פועלת בהתאם להנחיות החוזר על פי תוכנית עבודה בנושא, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון.

## 2. תאור הסביבה העסקית

### 2.1 מגמות והתפתחות בענף הפנסיה והגמל והשפעתן על עסקי החברה והקרנות שבניהולה

החברה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הפנסיה ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעול ושירות. מצב המשק, שיעור התעסוקה ושכר העובדים הינם גורמים המשפיעים על רמת המכירות של המוצרים המנוהלים ע"י החברה ובעיקר על היקף עסקי תחום החיסכון ארוך הטווח, וכן על רמת שימור התיק בתחום זה.

תחום זה מורכב באופן כללי מקופות גמל (בשמן החדש קופות גמל לא משלמות לקצבה) לסוגיהן השונים ומקרנות פנסיה, בשמן החדש (קופות גמל משלמות לקצבה ).

תחום זה קיבל העדפה לאומית באמצעות הטבות מס , במטרה לקדם את החיסכון ארוך הטווח וכפתרון להבטחת הכנסה חודשית לפורשים מעבודה בגיל פרישה. תחום זה פועל על פי רגולציה רחבה שהתפתחה רבות בשנים האחרונות מתוך מטרה להסדיר את הפעילות ולמסדה בחקיקה ראשית.

החשיפה הגבירה את המודעות של האזרח לכל נושא ניהול הזכויות, התשואה, ומגדילה הן את החיסכון לטווח ארוך והן את הביקוש לשירותי ניהול נכסים.

במקביל למודעות להבדלים בין התשואות, יהיה צורך להמשיך ולפתח ולקבוע כלים אובייקטיביים לבחינת השוני בין הסיכונים, על מנת שייווצרו כלים להשוואת התשואה של כל אפיק לתשואה של נכסים אחרים בעלי אותו אפיון של סיכון. הרגולטור החל משנת 2009 מחייב את הגופים לפרסם מדד ניהול סיכונים על פי מודל אחיד שאושר על ידי אגף שוק ההון, בפרסום מרכיבי תשואה וכן קיימת טיוטא המחייבת את הגוף המוסדי להצהיר על מדיניות ההשקעה שלו ועל יעדי התשואה. פרמטרים אלו יאפשרו לחוסכים להשוות באופן אובייקטיבי את הסיכון הגלום בהשקעות הקופות השונות. כמו כן התחום נפתח לתחרות גדולה ולניידות כספים בין סוגי החיסכון לטווח ארוך כתוצאה מפרסום תקנות הניוד המאפשרות למעשה ניוד חלק של כספים בין כל מרכיבי החיסכון לטווח ארוך.

### 2.2 שינויים בהסדרי ביטוח משנה בתחום

בשנים האחרונות לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה בתחום. ראה פירוט לעיל לעניין ביטוח משנה בכלל, ולעניין רכישת חוזה ביטוח משנה לא יחסי החל מאמצע שנת 2005 בפרט.

### 2.3 מבנה התחרות והשינויים שחלו בתחום

ענפי החיסכון ארוך הטווח כוללים ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן השונים. קרן הפנסיה היא מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו לאחר פרישתו קצבה חודשית למשך כל חייו, ובנוסף מקנה אפשרות לבטח את החוסך ובן זוגו מפני מוות ומפני אובדן כושר עבודה. קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה או במועד אחר (כיום מיועדת קופת הגמל, בדומה לקרן הפנסיה ובהתאם להוראות הדין משנת 2008, לשלם קצבה חודשית). ביטוח החיים כולל שתי פעילויות עיקריות – ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם, וניהול השקעות/חסכון לטווח ארוך (בדרך כלל לגיל פרישה). הסיכונים המרכזיים המבוטחים הנם מוות, תוחלת חיים ארוכה (קצבה), אבדן כושר עבודה, נכויות ומחלות קשות.
בשנים האחרונות חלו שינויים מהותיים ברגולציה ובמבנה הבעלויות בתחום החסכון ארוך הטווח בישראל, המחייבים אף יותר מבעבר ראייה כוללת של שלושת מכשירי החיסכון ארוך הטווח האמורים:
בעקבות הסדר קרנות הפנסיה משנת 2003, וכחלק מתהליך ביזור הריכוזיות בתחום, יצאו קרנות הפנסיה החדשות מבעלות ההסתדרות ונמכרו לגופים פרטיים (חברות הביטוח). בעקבות רפורמת בכר משנת 2005, נמכרו החזקות הבנקים בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות לגופים חוץ-בנקאיים, ובהם חברות הביטוח בישראל ומשקיעים זרים. כתוצאה מכך, במבנה השוק החדש שנוצר, כל חברות הביטוח הגדולות, ובהן הפניקס אחזקות, מחזיקות בכל שלושת סוגי המכשירים – ביטוח חיים, פנסיה וגמל. רפורמת בכר הגבירה את המגמה של העצמת התחרות בין חברות הביטוח, לעניין ניהול נכסי החסכון לטווח ארוך של הציבור.
קרנות הפנסיה, חברות הביטוח וקופות הגמל כפופות לאותו גורם מפקח (אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר), אשר פועל ליצירת הסדרה אחידה של כללי פעילות בשוק החיסכון ארוך הטווח, ומכתיב רגולציה המעודדת חיסכון ארוך טווח בכלל וחיסכון ארוך טווח קצבתי (להבדיל מהוני) בפרט;
מבנה תוכניות ביטוח החיים כמו גם הרפורמות בשוק החיסכון ארוך הטווח (אשר יפורטו בהמשך), הגבירו וצפויים להגביר את התחרות בין המוצרים, בהיותם תחליפים.
בשנים האחרונות התרחשו שינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך בעיקר כתוצאה של סדרת מהלכים רגולטוריים מרחיקי לכת.
כך למשל, בחודש דצמבר 2012 פורסמו תקנות וחוזר בנושא רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופת גמל. עם הכניסה לתוקף של ההוראות האמורות קופות הגמל יהיו רשאיות להציע לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסה קבוצתית. בכך יתאפשר לקופות הגמל לשווק כיסויי ביטוח לסיכוני מוות ולכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות באמצעות פוליסות קולקטיביות ולא רק באמצעות פוליסות פרט.

בנוסף, בחודש נובמבר 2012 פורסם חוזר מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, לפיו החל ביום 1 בינואר 2013, חברת ביטוח לא תשווק תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון הכוללת מקדמי קצבה מובטחים, למעט למי שמלאו לו לפחות 60 שנה במועד המכירה ובלבד שיעמדו בעקרונות שבחוזר.
להערכת החברה בעקבות השינוי במקדמי הקצבה, ניתן לצפות למגמה של האצה במכירות הפנסיה החדשות ביחס למכירות הביטוח החדשות, ככל שלא יחול שינוי מהותי בביטוחי המנהלים.

לסיכום ייאמר, כי הרפורמה בדמי הניהול, אשר השוותה בין שיעורי דמי ניהול המותרים לגבייה בקופות גמל, קרנות פנסיה כלליות ופוליסות ביטוח, כמו גם הוספת האפשרות לקופות הגמל להציע לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסות ביטוח, כמו גם הגבלת האפשרויות לשיווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחסכון הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, ובנוסף גם חקיקת תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל (במסגרתו בוצעה האחדה של כללי המס החלים על מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים), הביאו למעשה לצמצום ההבדלים בין מכשירי החיסכון ארוך הטווח השונים ולהגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני והתחליפיות בין המוצרים השונים.

## 2.4 חקיקה והשפעת הוראות רגולטוריות

א. בחודש אוגוסט 2005 נתקבלו בכנסת שלושת החוקים הבאים, שחוקקו לפי הצעת הממשלה בהסתמך על המלצות הצוות הבין-משרדי לעניין הרפורמה בשוק ההון (המוכר כ"ועדת בכר"):

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, במסגרתו בוצע תיקון נרחב בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

חוק הפיקוח על הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (התשס"ה-2005) - חוק זה מסדיר את אופן התנהלותן של חברה מנהלת של קופות גמל (וקרנות פנסיה בכלל זה) ושל קופות הגמל עצמן, במסגרת החוק, בוטלה הסמכות להתקנת תקנות מס הכנסה (מכוח הוראות פקודת מס הכנסה) ונקבע כי הוראות תקנות מס הכנסה ייוותרו על מכונן עד להתקנת תקנות חדשות לפי חוק הפיקוח על הגמל. הנושאים שהוסדרו עד כה במסגרת תקנות מס הכנסה מוסדרים עתה במסגרת חוק הפיקוח על הגמל, וחקיקת המשנה שתותקן מכוחו - מתן רשיון לחברה מנהלת, החזקת אמצעי השליטה בחברה מנהלת, אורגני החברה המנהלת ונושאי המשרה בה, מתן אישור קופת גמל תקנון קופת הגמל, ניהול חשבונות בקופת הגמל, כללי ההפקדות בקופות הגמל וכללי משיכת כספים מהן, ניהול נכסי קופת הגמל והשקעת כספיה, הדיווח לעמיתים ולציבור, הפיקוח על ניהול קופת הגמל, כללים לגבי הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי, סעיף עונשין מפורט, תובענה ייצוגית ותביעה נגזרת.

במסגרת חוק הפיקוח על הגמל נקבעה זכותו של עובד לבחור את קופת הגמל בה יפקיד מעבידו את הכספים עבורו, ככל שיש לעובד זכות להפקדת כספים על שמו בקופת הגמל (אף אם הזכות נקבעה במקורה לגבי קופת גמל פלונית), בהקשר זה נקבע כי במידה והעובד הזכאי לא בחר בקופת גמל מסוימת בהתאם לזכותו זו, תהא ההפקדה בקופת הגמל שזהותה נקבעה בדין או בהסכם המעניק לעובד את הזכות להפקדת כספים על שמו בקופת גמל.

חוק הייעוץ (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, בשמו הקודם: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005) - בחוק זה הוסדרו מקצועות הייעוץ הפנסיוני והשיווק הפנסיוני, נקבע כי העיסוק במקצועות אלה הוא עיסוק מוסדר וטעון רישוי, ונקבעו חובותיהם של היועץ הפנסיוני (העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים מבלי שתהא לו זיקה לגוף מוסדי הפועל בענף הפנסיוני - מבטח או חברה מנהלת של קופות גמל) ושל המשווק הפנסיוני (שהוא סוכן ביטוח פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני שיש לו זיקה לגוף מוסדי כאמור, העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים), ובכלל זה חובות זהירות ואמון כלפי הלקוח. נקבע כי עסקה של יחיד במוצר פנסיוני (וקרן פנסיה בכלל זה) תיערך רק בהמשך לייעוץ פנסיוני או לשיווק פנסיוני, נקבעו כללים לפיקוח על בעל רשיון ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, ובכלל זה הוראות בדבר הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי והוראת עונשין מפרטת.

בחוק הייעוץ נקבעו הוראות לגבי העיסוק בייעוץ פנסיוני של תאגיד בנקאי, עוד נקבע בחוק הייעוץ כי יועץ פנסיוני רשאי לקבל עמלת הפצה מחברה מנהלת, בשיעור מרבי שייקבע בתקנות, ובלבד שחישוב העמלה ייעשה ללא תלות במוצר שעליו המליץ היועץ ללקוח, בהקשר זה הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, בהן נקבע כי עמלת ההפצה המרבית שניתן לשלם ליועץ פנסיוני, עקב עסקה שנערכה באמצעות היועץ במוצר הפנסיוני של החברה המנהלת המשלמת את עמלת ההפצה, בהמשך לייעוץ הפנסיוני המתמשך שהעניק היועץ ללקוח, או עקב השארת כספים באותה קופת גמל עקב אותו ייעוץ, תהא בשיעור מרבי של 0.10% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו עד שנת 2005, ובשיעור מרבי של 0.25% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו בשנת 2006 ואילך.

ב. בחודש ינואר 2008 נחקק תיקון חוק הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008), לפיו כלל הכספים המופקדים בקופות הגמל האישיות שנוהלו כקופות הוניות עד סוף שנת 2007 (קופות גמל אישיות לתגמולים ולפיצויים, ביטוחי מנהלים הוניים) - יהיו מיועדים למטרות קצבה בלבד, וקופות הגמל האמורות יהפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה, דהיינו קופות שרשאיות לשלם את כספי התגמולים שהופקדו בהן משנת 2008 ואילך רק על דרך של העברתם לקופות גמל משלמות לקצבה (שהן קופות המורשות לשלם תשלומי פנסיה חודשיים לעמיתים). בתיקון חוק הגמל נקבע כי לא יחול שינוי לעניין משיכת כספי הפיצויים בסכום הוני (בהתקיים התנאים הנדרשים לשם כך) ולעניין מעמדם של הכספים שהופקדו בקופות ההוניות עד יום 31 בדצמבר 2007, וכי ניתן יהיה להוון תשלומי פנסיה ככל שהם עולים על סכום פנסיה מזערי שנקבע לעניין זה. קופות מרכזית לפיצויים המיועדת למעביד, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעביד וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעביד, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעביד והכספים נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו. בתיקון 3 לחוק חוק הגמל נקבע כי משנת 2008 ואילך נאסרה ההפקדה בקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (הוראות מעבר בתיקון האמור קובעות כי יותרו הפקדות בקופות מסוג זה - רק הפקדות של עמיתים-מעסיקים קיימים ורק בגין עובדיהם של אותם מעסיקים שבגינם הופקדו בקופות כספים בדצמבר 2007 - עד סוף שנת 2010). בהתאם להוראות התיקון לחוק הגמל, החל מיום 1 בינואר 2011 נסגרו הקופות המרכזיות לפיצויים להפקדות חדשות.

ג. בחודש ינואר 2008 נכנס לתוקפו צו ההרחבה להסכם הקיבוצי הכללי שנחתם בחודש נובמבר 2007 והקובע הסדר של פנסיית חובה לכל עובד, והמחיל את הוראות ההסכם הקיבוצי האמור על כלל המשק. הוראות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה האמורים קובעות כי הביטוח הפנסיוני לפיהם לעובד שלא יבחר במכשיר אחר יבוצע בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וקובעות הסדר מדורג לגבי שיעורי דמי הגמולים מן השכר המבוטח. לפי הוראות הסדר פנסיות חובה חובת הביטוח הפנסיוני לפיו חלה לעניין כל עובד מגיל 20 - באשה או 21 - בגבר, ועד גיל 67 (בתנאי שהפורש בגיל זה מקבל קצבה), והיא חלה על ביטוח השכר שעד גובה השכר הממוצע במשק. ההסדר מחריג מתחולתו עובדים שיש להם הסדרי פנסיה מיטיבים, כהגדרתם בהסדר פנסיית חובה. בחודש ספטמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי בין ההסתדרות ולשכת התיאום של ארגוני המעסיקים המתקן את ההסכם הקיים לביטוח פנסיוני מקיף במשק (פנסיית חובה) ולפיו בשנת 2014 יוגדלו שיעורי ההפקדה במסגרת הסדר פנסיית חובה כך שהם יעמדו על 17.5%. בחודש ספטמבר 2011, שר התמ"ת פרסם צו המאמץ את ההסכם הקיבוצי האמור על כלל העובדים במשק.

ד. בחודש פברואר 2008 אושרו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, לפיהן ניתן יהיה לבצע העברות של סכומים צבורים בין קופות הגמל השונות גם אם הן מסוגים שונים (למשל - העברת כספים מביטוח מנהלים הוני לקרן פנסיה), ובלבד שלא תהא העברה מקופת גמל למטרת קצבה לקופת גמל הונית. התקנות האמורות נכנסו לתוקפן באופן מלא בראשית 2009 והן צפויות להרחיב את התחרות בין הגופים המוסדיים השונים (קרנות פנסיה, חברות ביטוח וקופות גמל) גם לעניין ניהול הכספים הצבורים המנוהלים על ידם, מעבר לתחרות על ההפקדות החדשות המופקדות במכשירים השונים. בחודש דצמבר 2011 פורסמו טיוטה שנייה לתיקון תקנות וחוזר העברת כספים בין קופות גמל. בטיוטות מוצע לערוך שינויים לגבי אופן הטיפול בבקשה להעברת כספים בין קופות גמל, המתכונת לפיה יש לערוך את העברת המידע בין הגופים, וכן הוראות טכניות נוספות. בטיוטות מוצע להוסיף הוראות חדשות בעניין העברת כספים בין קופות גמל המנוהלות באמצעות אותה חברה מנהלת, העברת נתוני תשואת קופת הגמל במקרה של איחור בהעברת כספים, משלוח הודעות למעסיקים בעת העברת כספים הכוללת רכיב פיצויים והוראות נוספות.

ה. בחודש ינואר 2014 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיונים) התשע"ד- 2014. על פי דברי ההסבר מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני, ולמנוע מצב שבו המעסיק כופה על עובדיו את זהות היועץ הפנסיוני, ולאסור התניית שירות בשירות בידי בעל רישיון.

ו. חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011 (להלן: "חוק הגברת האכיפה"). החוק נכנס לתוקפו בחודש אוגוסט 2012. החוק בעל עקרונות דומים לחוק ייעול הליכי האכיפה, וחל על חברות ביטוח וחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה. מטרתו העיקרית לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החוקים עליהם ממונה המפקח על הביטוח. יצוין כי בחודש דצמבר 2013 פרסם המפקח חוזר ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים. מטרת החוזר הינה לחייב גופים מוסדיים למנות ממונה ציות ואכיפה פנימית וכן לקבוע תוכנית ציות ואכיפה פנימית ונקיטת אמצעים סבירים ליישומה. במקביל, פורסמה עמדת הממונה- הבהרה: קריטריונים להערכת אפקטיביות של תוכנית ציות ואכיפה פנימית ומדיניות הממונה ליישומה. בהתאם לנייר העמדה קיומה של תוכנית אכיפה פנימית אפקטיבית תסייע במניעת הפרות ותהווה שיקול להפחתת עיצום כספי המוטל על המפר. הדירקטוריונים של חברות בקבוצה, המפוקחות על ידי הממונה על שוק ההון, אימצו מסגרת תכנית ציות ואכיפה פנימית בקשר עם הדינים עליהם מפקח הממונה על שוק ההון ומינו ממונה על ציות ואכיפה פנימית מכוח תכנית זו. יישומה של תכנית הציות והאכיפה מתבסס הן על פעולות שהחברות האמורות ביצעו בעבר, והן על תכנית עבודה שהחברות האמורות נערכות לקבוע, ובכלל זה: עריכת סקרי ציות, טיפול בממצאים, עדכון נהלים וכד'.

ז. בחודש ינואר 2014 פורסמה ברשומות הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 27) (כריות ביטחון לקרנות פנסיה ותיקות), התשע"ג-2012. ההצעה מאפשרת לקרנות פנסיה ותיקות מאוזנות (שאינן בהסדר) אשר יתקנו את תקנון קרן הפנסיה, באופן שבו תקנון הקרן יכלול הפחתת זכויות רוחבית בשיעור של 1.75%, ודחיית גיל הזכאות לפנסיית זקנה לגילאי הפרישה על פי חוק, לקבל "כרית הביטחון" על פי הקריטריונים שבהצעת החוק, אשר תמושש אם וכאשר תידרש קרן הפנסיה בעתיד לבצע הפחתת זכויות עקב גירעון אקטוארי הנובע משינויים בווקטור הריביות.

ח. בחודש דצמבר 2014 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ה- 2014 במסגרתו מבוצע שינוי בסעיף 40 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 28), התשע"ה-2014 (להלן: "תיקון 28") ושינוי בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 11), התשע"ה- 2014 (להלן: "תיקון 11"). במסגרת תיקון 28, הליך אישור מוצרי ביטוח ייעשה במסלול של אי התנגדות של המפקח, למעט במקרים שבהם המפקח מצא לנכון לדרוש אישור מפורש, דוגמת מוצרי ביטוח מורכבים או מוצרי ביטוח הכוללים מספר מבוטחים רב מאד. עוד נקבע בתיקון כי המפקח רשאי להורות לגוף מפוקח לתקן תנאי בחוזה ביטוח גם עבור מבוטחים בחוזים קיימים וכי תוענק סמכות למפקח לקבוע תנאים בחוזה ביטוח. בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר הנהגת תכניות ביטוח ותקנון קופת גמל. החוזר מעדכן את נוהל הגשת תכניות ביטוח ומניין הימים להתנגדות אפשרית של הממונה. בחודש ינואר 2015 פורסמה טיוטת חוזר הוראות לניסוח תוכניות ביטוח ובה מפורטים עקרונות שמטרתם להנחות את המבטח בעת ניסוח תכנית ביטוח, כך שלא תכלול תנאים מקפחים ותהיה פשוטה וברורה. בהמשך לכך מפורטים בחוזר זה רשימה של הוראות שיש לכלול בתכנית ביטוח והוראות שאין לכלול בתכנית ביטוח.
במסגרת תיקון 11, נקבע כי הוראה בתקנון קופת גמל הסותרת הוראה לפי החוק האמור או הוראת כל דין אחר– כך שההוראה שלפי חוק הפיקוח על קופות גמל או הוראת כל דין אחר יגברו על התקנון. כן נקבע שבתקנון קופת הגמל יפורטו בין היתר הביטוחים שבהם יבוטחו העמיתים בקופת הגמל, בין שדמי הביטוח נגבים מנכסי קופת הגמל ובין הם נגבים מתשלומים לקופת הגמל.

ט. בחודש ספטמבר 2014 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), התשע"ד 2014. בטיוטה נקבעו הוראות המסדירות את נושא תשלום דמי עמילות לסוכני ביטוח כך שלא ניתן יהא לתגמלם באמצעות פרסים או מתנות; תשלום עמלות לסוכן לא יהא תלוי בגובה דמי הניהול שמשלם הלקוח בעבור המוצר; במקרים בהם נותק הקשר עם הלקוח או שהלקוח נפטר, יופסק תשלום העמלות. כמו כן, מוצע כי אין לשלם עמלות לשני סוכנים במקביל.

י. בחודש ינואר 2015 פורסמה עמדת ממונה: תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון. על פי נייר העמדה, הממונה מתנגדת למבנה של תשלום דמי עמילות לבעל רישיון המעודד בעל רישיון להציע ללקוחותיו מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר.
כתגובה לפנייה שנעשתה על ידי היועץ המשפטי של ההתאחדות לביטוח חיים הובאו השגות שונות על נייר העמדה, הבהירה הממונה, כי מאחר שאין מדובר בחוזר או בהסדרה ספציפית של השוק, לא פורט בנייר העמדה המועד בו הוא יכנס לתוקף. עם זאת ביקשה הממונה לציין כי בנסיבות העניין ובהתחשב בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים, אין בכוונתה להפעיל את סמכות האכיפה בעניין זה ביחס ללקוחות שצורפו לפני פרסום נייר העמדה ואף בתקופה הסמוכה שלאחר מכן.
בהמשך לחלופת המכתבים בין ההתאחדות (באמצעות היועץ המשפטי) לבין הממונה, פרסמה הממונה ביום 30 במרס, 2015 עמדת ממונה: תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון – הבהרה.
על פי ההבהרה על הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח הפנסיוני לפעול באופן מידי לשם תיקון החוזים שמסדירים את תשלום דמי העמילות, ולא לחתום על הסכמים חדשים הנוגדים את עמדת הממונה. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה על ידי ההתאחדות לביטוח חיים לבית המשפט המחוזי בתל אביב, המרצת פתיחה במסגרתה מתבקש בית הדין לקבוע כי תגמול הנגזר מדמי ניהול אינו אסור כשלעצמו על פי הדין וכי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים הכוללים תגמול הנגזר מדמי ניהול משום הפרה של חובה כלשהי על פי הדין. החברה פנתה לבית המשפט בהודעה כי היא אינה נמנית על חברות הביטוח המיוצגות על ידי ההתאחדות לביטוח חיים בתובענה זו.
החברה בוחנת את עמדת הממונה והשלכותיה האפשריות, כמו גם את דרכי ההתמודדות עם עמדה זו.

יא. בחודש פברואר 2015 התפרסמה עמדת ממונה - ממצאי סקר חשבונות נאמנות בסוכנויות ביטוח המבוססת על בדיקה מקיפה שערך המפקח, באשר להסדרת אופן הטיפול בדמי הביטוח המשולמים למבטח באמצעות סוכן ביטוח ועמידה בהוראותיו באשר לניהול חשבון נאמנות. בנייר העמדה מפורטים נושאים שיש לשפר וכן נושאים שיש לשמר. בין הנושאים שיש לשמר: קיום נוהל מסודר ומפורט לעניין אופן העברת הפקדות מלקוחות לחשבון הנאמנות ואופן הפקדת הכספים ורישומם, תשלום עמלות ניהול חשבון הנאמנות מחשבון הסוכנות וכן קיום בקרות. בין הנושאים שיש לשפר: גביית רווחים וריביות שנצמחו מחשבון הנאמנות, קבלת דוחות בגין ההפקדות מהסוכנויות. כמו כן ניתנה התייחסות לאחריותם של הגופים המוסדיים בהיבט של בקרה ופיקוח אחר התנהלות הסוכנים בעניין ניהול הכספים בנאמנות וקבלתם במלואם, באופן תקין ובמועד, באופן שישמור בצורה מיטבית על זכויות החוסכים והמבוטחים.

יב. בחודש ינואר 2015 התפרסם עדכון חוזר דוח תקופתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות. החוזר מכיל הוראות לעניין עדכון מבנה הגילוי של דוח סקירת ההנהלה ושל הדוח הכספי הכלולים בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות. החוזר כולל הוראות באשר לדרכי טיפול ודיווח ביחס לטעויות מהותיות שנתגלו. החוזר יחול החל מהדוח התקופתי לשנת 2014 לגבי כל קופות הגמל, למעט קרנות ותיקות וקופות ביטוח.

יג. בחודש ינואר 2015 התפרסמה טיוטת חוזר דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות העמיתים. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח 2008 קובעות אלו הוצאות רשאי גוף מוסדי לנכות מחשבונות העמיתים והמבוטחים מעבר לדמי הניהול. בנוסף, בשנת 2014 תוקנו תקנות אלו כך שנקבעה תקרה של 0.25% לשיעור הוצאות ישירות מסוימות שניתן לגבות מנכסי החוסכים. הדיווח על הוצאות אלו מופיע כיום באופן חלקי ומתומצת בדוחות הכספיים ובדוח לעמית. לפיכך נוצר הצורך לפרט את מרכיבי ההוצאות הישירות הנגבות בשל ביצוע עסקאות בגופים המוסדיים, תוך התייחסות לתיקון שבוצע בשנת 2014. חוזר זה נועד להגביר את רמת המידע המוצג לציבור וליצור מנגנון פיקוח שקוף ביחס לגביית הוצאות אלו.

יד. בחודש אפריל 2015 התפרסם חוזר גופים מוסדיים ברמת הנכס הבודד. מטרת החוזר הינה לעדכן ולאחד את הוראות הדיווח לממונה בנוגע לרשימת נכסים רבעונית של גופים מוסדיים ברמת נכס בודד, על מנת לשפר את איכות הדיווח וזמינותו. גוף מוסדי יערוך רשימת נכסים רבעונית ברמת נכס בודד ליום האחרון של כל רבעון לפי נכסי מבוטחים או עמיתים ולפי נכסי נוסטרו. הדיווח ייעשה בהתאם לקבצי הדיווח המצורפים כנספחים לחוזר ויכלול את הנתונים הזמינים והעדכניים ביותר המצויים בידי גוף מוסדי. תחילתו של חוזר זה מהדיווחים בגין הרבעון השלישי של שנת 2015.

טו. בחודש מרס 2015 התפרסם חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל. חוזר זה קובע נוסח אחיד לפרטים שייכללו בטופס הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, וכן בטופס עריכת שינויים על ידי העמית לאחר מועד הצטרפותו. החוזר קובע הוראות לעניין המידע שעל חברה מנהלת למסור לעמית המצטרף. מידע זה כולל מידע כללי על הזכויות בקרן הפנסיה או בקופת הגמל וכן מידע מפורט על תנאי המוצר הייחודיים של העמית כגון: מסלולי ביטוח, מסלולי השקעה ושיעורי דמי ניהול. בנוסף, מסדיר החוזר אפשרות להעביר כספים אגב הצטרפותו של עמית, מקרן פנסיה בה העמית במעמד לא פעיל לקרן הפנסיה אליה העמית מצטרף. מטרת הסדרת התהליך היא להבטיח את שמירת רציפות זכויות הביטוח של העמית במעבר בין מקומות עבודה וריכוז חסכונותיו בקרן פנסיה אחת. הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קרנות פנסיה חדשות ועל חברות מנהלות של קופות גמל. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016. תחילתן של ההוראות באשר להעברת כספים של עמיתים לא פעילים בין קרנות פנסיה אגב הצטרפות יחולו ביום 1 ביוני, 2016.

טז. בחודש מרס 2015 התפרסמה הוראה לפיה הוארכה הוראת שעה- משיכת כספים מחשבונות קטנים מקופות גמל. הוראת השעה שמסדירה את התנאים למשיכת כספים מחשבונות בעלי יתרה נמוכה מ-7000 ש"ח בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים ו/או בקופת גמל לא משלמת לקצבה שמתקיימים בהם תנאים שמפורטים היתה אמורה לפקוע ביום 31 במרס, 2015. לאור כך שהכנסת הנכנסת תחל את כהונתה ביום זה, הוארכה הוראת השעה בשלושה חודשים, וזאת עד ליום 30.6.15 ותפקע ביום 1.7.15.

יז. בחודש אפריל 2015 התפרסם חוזר בנושא דיווח השקעות באגרות חוב מיועדות מסוג ח"ץ. בפברואר 1989 נחתם הסכם ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ בין ממשלת ישראל לבין חברות ביטוח חיים והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ. הסכם זה ריכז הסכמים דומים קודמים ותוקן מספר פעמים בהמשך (להלן - הסכמי ההשקעה). במסגרת הסכמי ההשקעה התחייבו חברות הביטוח החתומות עליהם להשקיע חלק מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים צמודות מדד ומבטיחות תשואה שהופקו בהתאם לתוכניות הביטוח המפורטות בהסכמי ההשקעה, באיגרות חוב המונפקות על ידי הממשלה לפי חוק המלווה (חברות ביטוח), התשכ"ג- 1962 (להלן- אג"ח ח"ץ). שמטרתו של חוזר זה להסדיר את הדיווח לממונה, כפי שנקבע בהסכמי ההשקעה, אודות ההשקעות באג"ח ח"ץ. על פי החוזר, על חברת ביטוח לשלוח לממונה את קובץ דיווח ח"ץ, כפי שנקבע בחוזר, לא יאוחר מיום 30 באפריל לשנה העוקבת לשנת הדיווח. הוראות חוזר זה יחולו על חברות ביטוח שהן צד להסכמי השקעה. תחילתו של החוזר ביום 28.4.15.

יח. בחודש מרס 2015 פורסם חוזר מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי. חוזר זה מעדכן חוזר שהיה בתוקף, ומוסיף כי על גוף מוסדי להציג באתר האינטרנט, מידע מפורט בדבר תגמולים לסוכני ביטוח, הניתנים כחלק ממבצעים שהוא עורך, בגין מכירה של מוצרים פנסיוניים ומוצרי ביטוח ארוכי טווח. תחילתו של חוזר זה בחודש יוני 2015.

יט. בחודש פברואר 2015 פורסמה עמדת ממונה- ממצאי סקר חשבונות נאמנות בסוכנויות ביטוח המבוססת על בדיקה מקיפה שערך המפקח, באשר להסדרת אופן הטיפול בדמי הביטוח המשולמים למבטח באמצעות סוכן ביטוח ועמידה בהוראותיו באשר לניהול חשבון נאמנות. בנייר העמדה מפורטים יישומים ראויים ויישומים חסרים. בין היישומים הראויים: קיום נוהל לעניין אופן העברת הפקדות מלקוחות לחשבון הנאמנות ואופן הפקדת הכספים ורישומם, תשלום עמלות ניהול חשבון וכן קיום בקרות. בין היישומים החסרים: גביית רווחים וריביות שנצמחו מחשבון הנאמנות, קבלת דוחות בגין ההפקדות מהסוכנויות.

כ. בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות העמיתים. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח 2008 קובעות אלו הוצאות רשאי גוף מוסדי לנכות מחשבונות העמיתים והמבוטחים מעבר לדמי הניהול. בנוסף, בשנת 2014 תוקנו תקנות אלו כך שנקבעה תקרה של 0.25% לשיעור הוצאות ישירות מסוימות שניתן לגבות מנכסי החוסכים כמפורט לעיל. הדיווח על הוצאות אלו מופיע כיום באופן חלקי ומתומצת בדוחות הכספיים ובדוח לעמית. לפיכך נוצר הצורך לפרט את מרכיבי ההוצאות הישירות הנגבות בשל ביצוע עסקאות בגופים המוסדיים, תוך התייחסות לתיקון שבוצע בשנת 2014. חוזר זה נועד להגביר את רמת המידע המוצג לציבור וליצור מנגנון פיקוח שקוף ביחס לגביית הוצאות אלו.

כא. בחודש מרץ 2015 פורסמה עמדת ממונה בעניין הוצאות ישירות בשל השקעה בקרן של קרנות. על פי נייר העמדה, בעת השקעה בקרן המשקיעה בקרן, קרן חוץ או קרן השקעה ("קרן של קרנות") יש לקחת בחשבון במסגרת ההוצאות המותרות בניכוי בשיעור של 0.25% מהשווי המוערך של נכסי קופת הגמל גם את ההוצאות הנגבות על ידי הקרן של הקרנות והוצאות נוספות, ככל שנגבות, במישרין או בעקיפין, על ידי קרנות בהן משקיעה הקרן של הקרנות.

כב. בחודש אפריל 2015 פורסם חוזר דיווח לממונה על שיעורי דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני. כצעד משלים לקביעת תקרת דמי הניהול מוקם במשרד האוצר מחשבון דמי ניהול, שיאפשר לחוסכים להשוות בין שיעורי דמי הניהול המקסימאליים המוצעים למצטרפים חדשים לקופות הגמל השונות. החוזר קובע הוראות לגבי פרסום של דמי הניהול שהגוף המוסדי מציע ללקוחות חדשים לפי סוג מוצר, גיל, צבירה, סכום הפקדה, ערוץ ההפצה וכו. הגופים המעוניינים להגיש דמי ניהול כאמור אמורים לדווח עד ליום 20.9.2015 את הדיווח הראשון לגבי דמי הניהול. ניתן לשנות בכל חודש את הדיווח באופן המתואר בחוזר. החוזר נכנס לתוקף עם פרסומו.

כג. בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר בנושא מסלולי השקעה בקופות גמל. החוזר נועד לקבוע כללים להקמת מסלולי ברירת מחדל המותאמים לגיל העמיתים בקופות גמל. כמו כן, על מנת לאפשר לעמית לקבל החלטה מושכלת בנוגע למסלול השקעה המתאים לצרכיו ולמנוע הטעייתו, במקרים בהם העמית בוחר באופן אקטיבי את מסלול ההשקעה אליו שויכו חסכונותיו, מסדיר החוזר כללים אחידים לקביעת שמות ומדיניות השקעה במסלולים השונים (מתמחים ושאינם מתמחים). החוזר ייכנס לתוקף בתחילת שנת 2016.

כד. ביום 4 באפריל, 2015 התפרסם חוזר דרך גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על ידי גוף מוסדי. מבדיקות שנערכו לאחרונה ע"י הממונה, נמצא כי גופים מוסדיים חישבו ודיווחו בצורה שונה את אופן גביית דמי ניהול מיתרה צבורה של עמיתים בקופות גמל. על כן, חוזר זה קובע דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי ניהול מיתרה צבורה בין כלל הגופים המוסדיים וקופות הגמל. קביעת דרך אחידה כאמור נדרשת על מנת שניתן יהיה לקיים השוואה מדויקת בין דמי הניהול אשר נגבים בקופות הגמל השונות. הוראות חוזר זה יחולו על כל קופות הגמל, למעט תכניות ביטוח ששווקו לפני שנת 2013. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר, 2016.

כה. ביום 20 באפריל, 2015 התפרסם חוזר כללים למתן היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת, בחוזר נקבע כי מתן היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת לחברה לה כבר קיים היתר שליטה בחברה מנהלת, יינתן בכפוף לכך שניהול הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת הנרכשת יועברו לידי חברה מנהלת שבה שולט הרוכש, תוך 90 ימים ממועד הרכישה של החברה המנהלת הנרכשת, כך שהרוכש ישלוט בחברה מנהלת אחת. תחילתו של חוזר זה ביום פרסומו. הוראות חוזר זה יחולו על הליכי רכישה של חברה מנהלת שהחלו לפני 11 בספטמבר, 2014, שלא הסתיימו לפני מועד זה.

כו. ביום 20 באפריל, 2015 התפרסם פרק נוסף בקודקס הרגולציה שעניינו מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות. בפרק זה מובאות הוראות המדידה של התחייבויות ביטוח חיים, ביטוח כללי, ביטוח בריאות ופנסיה. פרק זה כולל גם את חוזרי המקור ונספחים. מועד כניסת הפרק לתוקף 1 ביוני, 2015.

כז. ביום 28 באפריל, 2015 התפרסם חוזר קצבת נכות בקרן פנסיה במקרה של זכאות לקצבה ממקור אחר. החוזר עוסק בעיקר בנושא קיזוז קצבת נכות המשולמת ממקור אחר כמפורט בחוזר. על פי החוזר נקבע סכום מינימאלי לתשלום נכות בשיעור של 25% מההכנסה הקובעת כפול שיעור הנכות (במקרה שהקיזוז מהמקור האחר מביא לתוצאה נמוכה מ25%). החוזר גם קובע הוראות לעניין תשלום מקדמות לפנסיית נכות ואפשרויות לקיזוז המקדמות על פי הצורך.

כח. ביום 6 במאי, 2015 התפרסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני .בחוזר זה עודכנו הוראות חוזרים קודמים בנוגע למבנה העברת הנתונים. מועד תחילת האינטגרציה מול המסלקה הפנסיוניות לצורך הערכות להפעלת הפעולות החדשות יהיה ביום 3 באוגוסט 2015.

כט. ביום 10 במאי, 2015 התפרסם חוזר הלוואות ממונפות. מטרת חוזר זה היא לקבוע הוראות לעניין חובות ועדת השקעות טרם מתן הלוואה ממונפת, המוגדרות בחוזר כהלוואה מותאמת ( Tailor Made) שניתנה לצורך רכישת שליטה בתאגיד, הלוואה מותאמת שהבטוחה העיקרית בגינה היא מניות שמקנות שליטה בתאגיד או הלוואה מותאמת שניתנה לצורך תשלום דיבידנד, וכן לקבוע נושאי דיווח לוועדה אודות הלוואות כאמור שנתן גוף מוסדי. על פי החוזר, ועדת השקעות של גוף מוסדי תדון לפחות אחת לשנה במדיניות הגוף המוסדי ביחס להלוואות ממונפות. במסגרת הדיון תהא התייחסות בין היתר למדיניות הגוף המוסדי ביחס למתן הלוואות ממונפות, היקף החשיפה הכולל של הגוף המוסדי להלוואות ממונפות ושיעור החשיפה להלוואות כאמור בתאגיד בודד ובקבוצת תאגידים, הלוואות לרכישת אמצעי שליטה, שאין לגביהן זכות חזרה ללווה. הדיווח בגין הלוואות ממונפות יינתן אחת לשנה לוועדת ההשקעות ויתייחס בין היתר לפירוט חשיפות בודדות לפי לווה וחשיפות ברמת התיק הכולל, התפלגות דירוגי הסיכון וניתוח שינוי הדירוג, פרופיל של תמהיל ענפי וטווחי תקופות לפירעון, הסתברויות לכשל בפירעון הלוואה ממונפת, והפסד בהינתן כשל וכו'. ועדת ההשקעות של גוף מוסדי תדון לפחות אחת לשנה במצב התיק הכולל של ההלוואות הממונפות, לרבות עמידה בתניות פיננסיות ודיון מפורט בכל הלוואה שחרגה מסכום מינימום שאותו קבעה ועדת ההשקעות. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 באוגוסט 2015.

ל. ביום 10 במאי, 2015 התפרסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (הלוואה מותאמת לתאגיד ולבעל שליטה בתאגיד שהיו בקשיים). חוזר זה דן בתנאים אשר חלים על גופים מוסדיים בעת מתן הלוואות מותאמות לתאגיד אשר הוא או בעל השליטה בו היו במהלך שבע השנים שקדמו למתן ההלוואה בקשיים כלכליים. בעת מתן הלוואה מותאמת (הלוואה לבעל שליטה או לתאגיד נשלט שסך ההלוואות המותאמות שנטלו בישראל או מחוץ לישראל מאותו גוף מוסדי או מאותה קבוצת משקיעים, לרבות ההלוואה הנדונה, עולה במועד נטילת ההלוואה על 50 מיליון ש"ח) על ידי גוף מוסדי לתאגיד, בעל השליטה בו או תאגיד אחר הנשלט על ידו, שהיו מעורבים בשבע השנים שקדמו למתן האשראי באחד מהאירועים העסקיים הבאים, גוף מוסדי יביא בחשבון, בין היתר, את המידע הבא: פשיטת רגל אישית של בעל השליטה, פירוק שלא מרצון של תאגיד בשליטת בעל השליטה (להלן: "תאגיד נשלט"), הסדר נושים לפי סעיף 350 לחוק החברות של תאגיד נשלט, קיומם של הליכים שבמסגרתם הוטלה על בעל השליטה אחריות אישית בידי בית המשפט או גוף רגולטורי בקשר עם אירוע עסקי של תאגיד. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016.

לא. ביום 28 במאי, 2015 התפרסם חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. הממונה קבעה כי גופים מוסדיים ובעלי רישיון מחויבים לבצע מספר פעולות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. על פי החוזר, על הגופים המוסדיים להיערך לעבודה מול המסלקה, לשאת בעלויות ההתחברות ותחזוקת החיבור למערכת סליקה פנסיונית מרכזית. כמו כן, גופים מוסדיים יחויבו בדמי שימוש בהתאם להוראות הממונה וכללי המערכת. בחוזר מפורטים הפעולות שיבוצעו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית וביניהם: טיפול בכל בקשה לביצוע פעולה במוצר פנסיוני או לקבלת מידע אודות מוצר פנסיוני המועברת אליו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. העברת מידע בין שני גופים מוסדיים בקשר לניוד כספים, לרבות מידע לגבי ניוד כספים שלא בוצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. העברת היזון חוזר בנוגע לבקשות שנתקבלו במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בחוזר מפורטות הפעולות שבעל רישיון מחויב לבצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית בלבד וגוף מוסדי לא יטפל בבקשה שכזו, אם לא הוגשה באמצעות מערכת סליקה פנסיונית, למעט אם נקבע במפורש באותו סעיף קטן כי ניתן להעביר את הבקשה באמצעי אחר ויודיע לבעל הרישיון תוך יום עסקים אחד על אי קבלת הבקשה. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר, 2016. במקביל התפרסם חוזר תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. גוף מוסדי ישלם לספק, בתחילת כל שנה קלנדרית, דמי שימוש בסך 3,000 ש"ח כולל מע"מ. גוף מוסדי ישלם לספק, באופן חד פעמי, עבור התחברות לסביבת הניסוי של מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, דמי שימוש בסך 4,500 ש"ח כולל מע"מ. תחילתו של חוזר זה ביום 28.5.15. החברה נערכה ועודנה נערכת לעבודה מול המסלקה כנדרש.

לב. ביום 14 ביוני, 2015 התפרסם חוזר דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי גופים מוסדיים – תיקון. כזכור, מדי שנה, נדרש גוף מוסדי למסור דוח שנתי על יישום הוראות הדין בנושאים שונים המפורטים בטבלת אקסל המצורפת לחוזר (והעשויה להשתנות מדי שנה).

לג. ביום 11 ביוני, 2015 התפרסם מסמך סוגיות בנושא מסלולי השקעה בקופות גמל, המבהיר סוגיות לגבי חוזר 2015-9-7 שעניינו הוראות לעניין הקמה של מסלולי השקעה תלויי גיל ומסלולי השקעה מתמחים, קביעת מדיניות השקעה ושמות למסלול השקעה ושינוי מדיניות השקעה של מסלולי השקעה בקופ"ג. על פי הוראות החוזר, גוף מוסדי יידרש להקים מסלולי ברירת מחדל תלויי גיל, החל משנת 2016, בקופות הגמל שבניהולו, ולהתאים את מלאי מסלולי ההשקעות הקיימים לפי הוראות אלו. בהמשך לפרסום החוזר ולאור פניות שהתקבלו באגף שוק ההון, פרסם אגף שוק ההון את התייחסותו בנוגע לסוגיות שונות בנושא.

לד. ביום 23 ביוני, 2015 התפרסם חוזר מסמך הנמקה. בסמוך למתן המלצה בדבר חיסכון פנסיוני של לקוח, נדרש בעל רישיון להעביר ללקוח מסמכים המפרטים את הנימוקים להמלצתו (באופן ממוחשב). במסמך ההנמקה החדש הורחבו חובות הגילוי של סוכן הביטוח, וכעת עליו להצהיר על סוג הרישיון שלו, אופן התגמול והזיקה שלו לגוף המוסדי. כמו כן, על סוכן הביטוח יהא לציין האם המוצר עליו המליץ משתתף במבצע קידום מכירות ולפרט את מהות התגמול והתנאים לקבלתו. קיימת בחוזר הבחנה בין שלושה סוגים של מסמכי הנמקה בהתאם למצב של הלקוח, וכן נוסף חיוב של בעל רישיון לפנות למסלקה הפנסיונית על מנת לקבל מידע אודות המוצרים הפנסיונים של הלקוח. מסמך הנמקה מלא, ימולא בין היתר: בעת בפגישת ייעוץ או שיווק פנסיוני עם בעל רישיון חדש, במפגש הנוגע לפרישה לקצבה. בעת משיכת סכום של יותר מ- 50,000 ש"ח. מסמך הנמקה ממוקד, במסמך זה ימולאו רק פרטיהם של המוצרים שאליהם מתייחסת המלצת בעל הרישיון, במקרים הבאים: בקשת משיכת כספים שלא כדין בסכום שאינו עולה על 50,000 ש"ח. בכל הליך שיווק או ייעוץ פנסיוני הנוגע אך ורק לקרן השתלמות. בהליך שיווק או בייעוץ פנסיוני הנוגע אך ורק לשינויים במוצר הפנסיוני הקיים של הלקוח. סיכום שיחה, בעל רישיון יהיה רשאי להעביר ללקוח סיכום שיחת הייעוץ או השיווק הפנסיוני, במקום מסמך הנמקה, במקרים המפורטים בחוזר, וביניהם: העלאת שיעור ההפקדה למוצר פנסיוני, משיכת כספים כדין, צירוף לריסק זמני וכו'. תחילתו של חוזר זה ביום 1 ביולי, 2016.

לה. ביום 24 ביוני, 2015 התפרסם חוזר הפקדת כספים במעמד עצמאי לקופת גמל בניהול אישי. על פי החוזר, בקופת גמל בניהול אישי, ניתן לנהל כספים של עמית עצמאי שהופקדו לקופת גמל לקצבה, בסכום שאינו עולה על ארבע פעמים הסכום הקובע (סכום בגובה מכפלת סכום הקצבה המזערי במכפיל ההמרה להון), היינו כ- 4 מיליון ש"ח, ובלבד שהתקיים אחד מאלה: א. מופקד לזכותו של העמית סכום בגובה הסכום הקובע בקופת גמל לקצבה שאינה קופת גמל בניהול אישי. ב. העמית מקבל קצבה מקופת גמל לקצבה או מקבל פנסיה תקציבית, שאינה פחותה מסכום הקצבה המזערי. הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קופות גמל בניהול אישי. תחילתו של חוזר זה ביום 1 ביולי, 2015.

לו. ביום 15 ביוני, 2015 התפרסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס'___), התשע"ה-2015. במסגרת התזכיר מוצע: א. לבטל את המינוח "קופת גמל לא משלמת לקצבה" ולשנות את שם קופת הגמל לתגמולים לגבי כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ל"קופת גמל לחסכון". כמו כן, מוצע לאפשר לחוסכים לבצע משיכה במישרין גם מקופת גמל לחסכון. ב. לאפשר תשלום קצבה מקופת גמל לחסכון באמצעות שילוב של משיכה תקופתית (אנונה) ורכישת ביטוח אריכות ימים ממבטח חיצוני. ג. לקבוע כי בעת הצטרפות לקרן פנסיה חדשה יועברו כספי החיסכון העומדים לרשות חוסך בחשבונות לא פעילים בקרנות פנסיה חדשות אחרות לקרן הפנסיה אליה הוא מבקש להצטרף. בנוסף, ועל מנת להתמודד עם המלאי הקיים של הכספים המנוהלים כיום בחשבונות לא פעילים, מוצע לקבוע מנגנון לאיחוד כספים כאמור.

לז. ביום 28 ביולי, 2017 התפרסמו טיוטות לתיקון חוזר הוראות לניהול קרן חדשה וחוזר הוראות לדיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות. בהתאם לטיוטות, מוצע לחשב את הגרעון/עודף בהתחייבות האקטוארית הנובע מהפער שבין הנחת הריבית השנתית להיוון לעקום הריבית להיוון במועד הפרישה שיומר למקדם, שמשקף את פריסת הפער במחויבות האקטוארית ועדכון הקצבה בהתאם לפער זה בפריסה ל-20 שנה (או תקופת תשלום קצבת הזקנה - הקצר מבין השניים), כאשר לתקנון יצורפו טבלאות מקדמי עדכון ל-5 עקומי ריבית במועד הפרישה המייצגים מדרגות בין 1.5% ל-3.5%. עוד מוצע כי פנסיית הזקנה תעודכן אחת לרבעון בהתאם להוראות הקיימות, ובנוסף תעודכן בהתאם למקדם העדכון האמור. לדעת החברה טיוטת החוזרים עשויה לגרום לכך שבסביבת הריבית הנוכחית, פנסית הזקנה שתשולם לפנסיונר עלולה לפחות עם השנים, או לחילופין, נכסי הפנסיונרים יושקעו בנכסי סיכון בהיקף משמעותי בנסיון להביא לכך שהתשואות יפצו על מקדם העדכון כאמור לעיל.

# 3. מצב כספי קרנות הפנסיה

## 3.1 קרן הפנסיה המקיפה

3.1.1 התחייבויות פנסיוניות:

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | |
| התחייבות לפנסיונרים | 468,073 | 374,671 | 447,715 |
| התחייבות לפנסיונרים זכאים קיימים | 4,802 | 5,012 | 4,429 |
| התחייבות למבוטחים | 10,641,527 | 8,397,151 | 9,456,855 |
| | 11,114,402 | 8,776,834 | 9,908,999 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 ביוני, 2015 הסתכם לסך של כ- 11,114 מיליוני ש"ח לעומת כ- 8,777 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3.1.2 ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | | 2014 | | 2013 |
| | אלפי ש"ח | השינוי ב - % | אלפי ש"ח | השינוי ב - % | אלפי ש"ח |
| סך כל המאזן (נכסים) | 11,188,864 | 12 | 9,957,962 | 32 | 7,523,152 |
| התחייבויות פנסיוניות | 11,114,402 | 12 | 9,908,999 | 33 | 7,472,244 |
| עודף הכנסות, נטו | 252,765 | | 392,881 | (29) | 556,401 |

3.1.3 עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 ביולי, 2013.

## 3.2 קרן הפנסיה המשלימה

### 3.2.1 התחייבויות פנסיוניות

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | |
| התחייבות לפנסיונרים | 67,223 | 70,803 | 70,505 |
| התחייבות למבוטחים | 195,194 | 165,486 | 176,998 |
| | 262,417 | 236,289 | 247,503 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 ביוני, 2015 הסתכם לסך של כ- 262,417 אלפי ש"ח לעומת כ- 236,289 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

### 3.2.2 ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות:

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | | 2014 | | 2013 | |
| | אלפי ש"ח | השינוי ב - % | אלפי ש"ח | השינוי ב - % | אלפי ש"ח | |
| סך כל המאזן (נכסים) | 264,995 | 7 | 248,750 | 168 | 92,856 | |
| התחייבויות פנסיוניות | 262,417 | 6 | 247,503 | 168 | 92,393 | |
| עודף הכנסות (הפסדים), נטו | 3,469 | | 10,705 | 69 | 6,350 | |

### 3.2.3 עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 ביולי, 2013.

## 3.3 קופות הגמל

### 3.3.1 מספר חשבונות העמיתים

| | ליום 30 ביוני, 2015 | | |
|---|---|---|---|
| | חשבונות | | |
| | שכירים | עצמאים / מעבידים | סך הכל |
| הפניקס קרן השתלמות | 48,333 | 6,953 | 55,286 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים | 7,909 | 2,693 | 10,602 |
| הפניקס מרכזית | - | 468 | 468 |
| | 56,242 | 10,114 | 66,356 |

3.3.2 היקף הנכסים

היקף נכסים

| | ליום 30 ביוני, 2015 |
|---|---|
| | אלפי ש"ח |
| הפניקס השתלמות | 979,210 |
| הפניקס תגמולים | 409,800 |
| הפניקס מרכזית | 61,600 |
| גמל בניהול אישי | 1,112,250 |
| השתלמות בניהול אישי | 340,320 |
| | 2,903,180 |

## 4. תוצאות הפעולות

4.1 להלן תמצית דוח הרווח וההפסד של החברה :

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו | 74,062 | 62,415 | 37,985 | 32,831 | 134,659 |
| רווחים מהשקעות, נטו | 253 | 1,087 | (422) | 364 | 1,458 |
| הכנסות אחרות | 1,294 | 43 | 53 | 22 | 162 |
| **סך כל ההכנסות** | 75,609 | 63,545 | 37,616 | 33,217 | 136,279 |
| עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות | 44,007 | 36,956 | 22,326 | 19,056 | 81,340 |
| הנהלה וכלליות | 25,542 | 21,568 | 14,004 | 10,723 | 44,778 |
| הוצאות (הכנסות) מימון | 5 | 6 | 3 | 3 | (116) |
| **סך כל ההוצאות** | 69,554 | 58,530 | 36,333 | 29,782 | 126,002 |
| **רווח לפני מסים על הכנסה** | 6,055 | 5,015 | 1,283 | 3,435 | 10,277 |
| מסים על הכנסה | 2,390 | 1,972 | 577 | 1,332 | 4,066 |
| **רווח נקי לתקופה** | 3,665 | 3,043 | 706 | 2,103 | 6,211 |
| **רווח כולל לתקופה** | 3,665 | 3,043 | 706 | 2,103 | 6,211 |

במהלך תקופת הדוח היו לחברה הכנסות מהשקעות פיננסיות של 253 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 1,087 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הוצאות המכירה והשיווק עלו בתקופת הדוח לסך של 44,007 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 36,956 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.
הוצאות הנהלה וכלליות הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 25,542 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 21,568 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. ניתן לייחס את הגידול לתשלום עבור שירותי תפעול המשולמים לחברה האם, וכן לגידול בהוצאות שונות לאור התרחבות פעילות החברה.
הרווח לפני מסים על הכנסה גדל מסך של 5,015 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד לסך של 6,055 אלפי ש"ח בתקופת הדוח, גידול של כ – 21%.

4.2 פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| מקרן פנסיה מקיפה: | | | | | |
| דמי ניהול מדמי הגמולים | 45,813 | 38,956 | 23,026 | 20,657 | 85,668 |
| דמי ניהול מנכסי הקרן | 16,687 | 13,469 | 9,065 | 7,000 | 28,547 |
| דמי ניהול ממקבלי קצבה | 1,076 | 801 | 582 | 435 | 1,682 |
| | 63,576 | 53,226 | 32,673 | 28,092 | 115,897 |
| מקרן פנסיה משלימה: | | | | | |
| דמי ניהול מדמי הגמולים | 390 | 226 | 182 | 158 | 552 |
| דמי ניהול מנכסי הקרן | 952 | 754 | 527 | 402 | 1,561 |
| דמי ניהול ממקבלי קצבה | 474 | 483 | 245 | 243 | 961 |
| | 1,816 | 1,463 | 954 | 803 | 3,074 |
| | 65,392 | 54,689 | 33,627 | 28,895 | 118,971 |
| מקופות גמל - דמי ניהול מנכסי הקופה: | | | | | |
| הפניקס תגמולים ופיצויים | 1,593 | 1,442 | 799 | 736 | 2,943 |
| הפניקס השתלמות | 5,238 | 4,373 | 2,640 | 2,229 | 8,982 |
| קופת פיצויים מרכזית | 350 | 356 | 170 | 182 | 720 |
| הפניקס השתלמות בניהול אישי | 492 | 490 | 249 | 247 | 984 |
| הפניקס גמל בניהול אישי | 997 | 1,065 | 500 | 542 | 2,059 |
| | 8,670 | 7,726 | 4,358 | 3,936 | 15,688 |
| | 74,062 | 62,415 | 37,985 | 32,831 | 134,659 |

שיעור דמי הניהול בממוצע המתקבלים מניהול קרנות הפנסיה נגבים מתוך דמי הגמולים שגבו הקרנות (4.09% מדמי הגמולים בקרן המקיפה, נטו, 2.10% מדמי הגמולים בקרן המשלימה, נטו) ומתוך הצבירה של העמיתים בקרנות (0.33% לשנה בקרן המקיפה ו - 0.97% בקרן המשלימה, נטו, בתקופה לאחר החזרים והטבות).
שיעור דמי הניהול בממוצע המתקבלים מניהול קופות הגמל נגבים מתוך סך הצבירה של העמיתים בקופות.

ההכנסות מדמי ניהול נטו בתקופת הדוח עמדו על 74,062 אלפי ש"ח, בהשוואה ל - 62,415 אשתקד, גידול של כ – 19%.
הגידול נובע הן כתוצאה מגידול הנכסים שנרשם בתקופה בקרן הפנסיה המקיפה, שהוביל לגידול גם בגביית דמי הגמולים והן בשל פעילות שיווקית נרחבת הנובעת מהתחרות הגוברת בשוק הפנסיה.

4.3 דוח תנועה בקרן הפנסיה המקיפה

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| **סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה** | 9,908,999 | 7,472,244 | 10,743,132 | 8,269,955 | 7,472,244 |
| **תקבולים מדמי גמולים** | 1,116,644 | 904,423 | 574,037 | 483,715 | 1,998,706 |
| **תשלומים:** | | | | | |
| **תשלומים לפנסיונרים** | | | | | |
| תשלומי פנסיית זקנה | 1,595 | 1,325 | 900 | 660 | 2,625 |
| תשלומי פנסיית נכות | 16,187 | 10,986 | 8,386 | 5,395 | 25,793 |
| תשלומי פנסיית שאירים | 4,504 | 4,004 | 2,449 | 1,858 | 7,725 |
| | 22,286 | 16,315 | 11,735 | 7,913 | 36,143 |
| **תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה** | | | | | |
| תשלומי פנסיית זקנה | 10 | 101 | 5 | 84 | 21 |
| תשלומי פנסיית נכות | 51 | 42 | 32 | 16 | 182 |
| תשלומי פנסיית שאירים | 111 | 124 | 54 | 61 | 237 |
| | 172 | 267 | 91 | 161 | 440 |
| **תשלומים אחרים** | | | | | |
| פדיונות | 163,081 | 124,622 | 88,349 | 64,325 | 276,254 |
| חלקם של מבטחי משנה בתשלומים | 28 | - | 13 | - | 59 |
| **סך הכל תשלומים** | 185,567 | 141,204 | 100,188 | 72,399 | 312,896 |
| **קבלת נכסים נטו מקרן פנסיה חדשה מקיפה אקסלנס נשואה** | - | 287,839 | - | - | 287,839 |
| **העברות צבירה לקרן** | | | | | |
| העברות מקרנות פנסיה חדשות | 235,262 | 132,245 | 103,231 | 70,450 | 326,379 |
| העברות מחברות ביטוח | 8,945 | 9,375 | 1,339 | 2,620 | 21,398 |
| העברות מקופות גמל | 2,949 | 1,243 | 984 | 290 | 6,338 |
| | 247,156 | 142,863 | 105,554 | 73,360 | 354,115 |
| **העברות צבירה מהקרן** | | | | | |
| העברות מקרנות פנסיה חדשות | (216,301) | (108,766) | (114,649) | (55,524) | (270,576) |
| העברות מחברות ביטוח | (6,992) | (7,482) | (1,481) | (2,854) | (7,677) |
| העברות מקופות גמל | (2,302) | (2,112) | (1,094) | (1,355) | (5,637) |
| | (225,595) | (118,360) | (117,224) | (59,733) | (283,890) |
| העברות צבירה, נטו | 21,561 | 24,503 | (11,670) | 13,627 | 70,225 |
| עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות | 252,765 | 229,029 | (90,909) | 81,936 | 392,881 |

| | ל - 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2015 | 2014 | 2015 | 2014 | 2014 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| **סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף תקופה** | 11,114,402 | 8,776,834 | 11,114,402 | 8,776,834 | 9,908,999 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 ביוני, 2015 הסתכם לסך של 11,114 מיליוני ש"ח, לעומת 8,777 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.
במסגרת מעבר בין הגופים מוסדיים (ניוד) הועברו בתקופת הדוח מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לגופים מוסדיים אחרים שסך הצבירה בגינן הינה 225,595 אלפי ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד הסתכמו העברות לגופים מוסדיים כאמור לסך 118,360 אלפי ש"ח. מנגד הצטרפו בתקופת הדוח לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין גופים מוסדיים, שסך הצבירה בגינם הינה 247,156 אלפי ש"ח, לעומת בתקופה מקבילה אשתקד בה הסתכמו העברות מגופים אחרים לסך 142,863 אלפי ש"ח.

4.4 דוח תנועה בקרן הפנסיה המשלימה

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה** | 247,503 | 92,393 | 263,462 | 227,426 | 92,393 |
| **תקבולים מדמי גמולים** | 18,615 | 15,419 | 8,923 | 9,507 | 33,567 |
| **תשלומים לפנסיונרים** | | | | | |
| תשלומי פנסיית זקנה | 2,145 | 2,200 | 1,073 | 1,100 | 4,434 |
| פדיונות | 2,838 | 2,383 | 1,714 | 1,316 | 5,329 |
| חלקם של מבטחי משנה בתשלומים | (139) | - | (13) | - | (132) |
| **סך הכל תשלומים** | 4,844 | 4,583 | 2,774 | 2,416 | 9,631 |
| **קבלת נכסים נטו מקרן פנסיה חדשה כללית אקסלנס נשואה** | - | 126,815 | - | - | 126,815 |
| **העברות צבירה לקרן** | | | | | |
| העברות מקרנות פנסיה חדשות | 1,586 | 814 | 959 | 702 | 1,640 |
| **העברות צבירה מהקרן** | | | | | |
| העברות לקרנות פנסיה חדשות | (3,912) | (2,732) | (1,571) | (2,230) | (7,986) |
| **העברות צבירה, נטו** | (2,326) | (1,918) | (612) | (1,528) | (6,346) |
| עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות | 3,469 | 8,172 | (6,582) | 3,309 | 10,705 |
| **סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף תקופה** | 262,417 | 236,298 | 262,417 | 236,298 | 247,503 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה המשלימה ליום 30 ביוני, 2015 הסתכם לסך של 262,417 אלפי ש"ח לעומת 236,298 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

## 5. תחזית זרמי כספים

החברה צופה המשך גידול בהיקפי פעילות הקרנות שבניהולה ומשקיעה מאמצי שיווק גדולים. צפוי המשך גידול בהיקף דמי הגמולים המתקבלים ובצבירה בקרנות, בין היתר על רקע הגידול בהפרשות מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה, אשר יגרמו גם לגידול בסעיף ההכנסה של דמי הניהול. במקביל צפוי גידול בהוצאות השיווק וכן בהחזרי דמי ניהול ובהטבות הביטוחיות לעמיתים.

אין צפי לפדיון מואץ של זכויות עמיתים, למעט גידול מסוים על רקע הגידול בהיקף הקרנות ועל רקע צפי לפדיונות גבוהים מהמקובל בקרב מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה אשר להם יתרות צבורות נמוכות באופן יחסי.

אין מידע על קשיים צפויים במימושם של נכסים או חובות שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרנות הפנסיה. התשלומים לקרן וממנה מבוצעים במזומן, בהתאם להוראות האוצר לעניין העברות כספים בין קרנות פנסיה.

חוק הגנת השכר התשי"ח-1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעסיקים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, שבמהלכו הגישה מספר תביעות כנגד מעסיקים וביצעה פריסת חובות למעסיקים נוספים. לכשיסתיימו פעולות הטיוב במלואן תשלים החברה את הטיפול בחובות מעסיקים בהתאם להוראות החוק.

## 6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה:

שווקי הכספים בישראל:

בסיכום המחצית הראשונה של 2015 רשם אפיק המניות בארץ עליות שערים, כאשר רובן מיוחסות לרבעון הראשון. שוק האג"ח נסחר בתנודתיות חדה במיוחד כשלאחר עליות חדות ברבעון הראשון תיקן באגרסיביות כלפי מטה ברבעון השני, אך סיכם את המחצית הראשונה בעליה קלה. ברקע למסחר ברבעון הראשון בלטו קריסה במחירי הסחורות ובראשן מחיר הנפט, חשש לגבי יציבות גוש האירו, על רקע בחירות מפתיעות ביוון, חולשה בנתוני המאקרו בארה"ב ובראשם נתון תמ"ג שלילי ברבעון הראשון, שיוחס במידה רבה למזג האוויר קיצוני, השקת תכנית רכישות אג"ח באירופה ובישראל רצף מדדי מחירים שליליים, אשר דחפו להפחתת ריבית מפתיעה ועל רקע בחירות לכנסת בחודש מרס. ברבעון השני בלטו בעולם נתוני תעסוקה חיוביים מהצפוי בארה"ב, אשר הגבירו ציפיות להעלאת ריבית עוד במהלך השנה, שיפור באינדיקטורים הכלכליים באירופה, התייצבות במחירי הסחורות ומסיבת עיתונאים ראשונה של בנק ישראל, אשר הפחיתה מהציפיות להפחתת ריבית נוספת.

התמורות הרבות בכלכלה העולמית השפיעו בצורה משמעותית על הכלכלה הישראלית, בעיקר דרך ירידת היקפי הסחר בעולם והתחזקות חדה של השקל אשר פגעו ביצוא, זאת מלבד הפגיעה של שביתה בכי"ל, ודרך המשך יבוא אינפלציה שלילית. ברבעון השני עלה מדד המחירים לצרכן בישראל ב-1.1%, אך במחצית הראשונה כולה רשם ירידה מצטברת של 0.2%, נמוך משמעותית מהציפיות בשוק, מה שתמך בהפחתת הריבית המפתיעה של בנק ישראל לחודש אפריל מרמה של 0.25% לרמה של 0.1%. הפחתת הריבית התבצעה למרות המשך ירידת שיעורי האבטלה לרמות שפל של 4.9% ולמרות חששות של בנק ישראל מחימום מסוכן לשוק הנכסים ובעיקר לשוק הנדל"ן. הקמת הממשלה החדשה הביאה לשינויים ברפורמות בשוק הנדל"ן, בניהם ביטול תכנית "מע"מ אפס" ובמקומה, בין השאר, השקת תכנית להעלאת מס רכישה על דירות להשקעה.
במהלך הרבעון השני פורסם אומדן צמיחה ראשון לרבעון הראשון, אשר היה חלש מהצפוי והצביע על צמיחה של 2.5%, לקראת סוף הרבעון השני עודכן האומדן לרבעון הראשון כלפי מטה לרמה של 2.1%. המדד המשולב למצב המשק המשיך להצביע על התרחבות מתונה ברבעון השני, כשעלה בקצב חודשי ממוצע של כ-0.2%.
פרמיית הסיכון של ישראל (CDS) המשיכה לרדת ברבעון השני, לאחר ירידה גם ברבעון הראשון. בסה"כ מדד ת"א 100 טיפס במחצית הראשונה ב-10.0% וזאת לאחר ירידה קלה של 0.1% ברבעון השני. מדד האג"ח הממשלתיות בישראל רשם במחצית הראשונה עליה קלה של 0.4%, שמסתירה עליה חדה ברבעון הראשון ונפילה של 3.6% ברבעון השני. התשואה על השחר ל-10 שנים ירדה מרמה של 2.3% בתחילת השנה לרמה של 1.5% בסוף הרבעון הראשון וזינקה לרמה של 2.4% בסוף הרבעון השני. מדד תל בונד 60 ירד במחצית הראשונה ב-0.2% לאחר ירידה של 1.7% ברבעון השני.
במחצית הראשונה של השנה התחזק השקל מול רוב המטבעות המובילים בעולם, כשעיקר ההתחזקות התרחשה ברבעון השני. בלטה התחזקות השקל מול היורו משער של 4.72 ש"ח ליורו בתחילת השנה לשער של 4.30 ש"ח ליורו בסוף הרבעון הראשון ולשער של 4.2 ש"ח ליורו בסוף הרבעון השני, וזאת על רקע היחלשותו של היורו בעולם. גם מול הדולר השקל התחזק במחצי הראשונה של השנה, שמיוחסת כולה לרבעון השני, משער של 3.9 ש"ח לדולר בתחילת השנה לרמה של 3.98 ש"ח לדולר בסוף הרבעון הראשון ולשער של 3.77 ש"ח לדולר בסוף הרבעון השני.

**לאחר תאריך המאזן,** פורסמו נתוני התמ"ג לרבעון השני שהצביעו על האטה משמעותית לקצב צמיחה שנתי של 1.7%. על פי פרסומי בנק ישראל, עדיין לא ניתן לאמוד את ההשפעה הכלכלית של מבצע "צוק איתן". בין הנתונים האחרונים שפורסמו בלטו: (1) ירידה חדה בתיירות הנכנסת החל מאמצע חודש יולי בהשוואה ליולי אשתקד. (2) ירידה של כ-8.5% בייצור הסחורות בתעשייה בחודשים אפריל-יוני. (3) ירידה של כ-12% ביצוא הסחורות בחודשים מאי-יולי. (4) עליה בשיעור האבטלה ל- 6.3%. (5) חשש גבוה לאי עמידה ביעד הגרעון לשנים 2014 ו-2015.
כתוצאה מכך זינקה פרמיית הסיכון של ישראל (CDS) וחלה היחלשות חדה של השקל. החשש מהאטה ממושכת היווה גורם תומך בהחלטת בנק ישראל להפחית את הריבית בחודשים אוגוסט וספטמבר 2014 בסך של 0.5% לרמה של-0.25%.
בסה"כ נחלש השקל מתום הרבעון השני של השנה ועד לפרסום הדוחות הכספיים ב-3.9% מול הדולר, משער של 3.43 לשער של 3.57 ש"ח לדולר. בשוקי ההון, מדד ת"א 100 עלה ב-1%, תשואות האג"ח הממשלתיות ל-10 שנים ירדו מ-2.8% ל-2.5% ומדד תל בונד 60 עלה ב-1.3%.

שווקי הכספים בחו"ל:

החולשה הכלכלית בארה"ב ברבעון הראשון, שבאה לידי ביטוי בנתוני הצמיחה, נפילת מחירי הסחורות ואי וודאות ממשבר החוב ביוון תמכו במהלך הרבעון הראשון בירידת תשואות חדה. במהלך הרבעון השני, שיפור בשוק העבודה האמריקאי וכן ציפיות להתאוששות ברבעונים הבאים יחד עם התייצבות מחירי הסחורות ועליה באינפלציית הליבה דחפו את הבנק הפדרלי בארה"ב לאותת באופן אינטנסיבי על כוונתו להעלות ריבית עוד במהלך השנה ואף בחודש יוני, מה שתמך בשינוי כיוון ועלייה חדה בתשואות אגרות החוב, ובמיוחד הארוכות.
מדד הליבה של המחירים לצרכן בארה"ב עלה והתייצב מסוף הרבעון הראשון ועד לסוף הרבעון השני על 1.8% (YOY).

במישור הגאו פוליטי נרגעה במידה רבה המתיחות בין אירופה לרוסיה, לאחר הפסקת אש של השנייה עם אוקראינה במהלך הרבעון הראשון. המסחר התנהל גם על רקע שיחות אינטנסיביות בין מדינות המערב לבין איראן לגבי תכנית הגרעין שלה.
באירופה המסחר התנהל גם על רקע רכישות האג"ח של הבנק המרכזי, תכנית רכישות אותה השיק בתחילת הרבעון הראשון. במדינות המתעוררות בלט השוק הסיני עם עליות חדות, על רקע אמון גובר ביכולת הממשלה להעביר רפורמות לפתיחת המשק והשוק הסיני.

מדד ה-S&P500 עלה במחצית השנה הראשונה ב-0.2%, לאחר ירידה של 0.2% ברבעון השני. מדד השווקים המתעוררים (MSCI EM) עלה במחצית השנה הראשונה ב-1.7%, לאחר ירידה קלה של 0.2% ברבעון השני. מדד המניות האירופאי (יורו סטוקס) עלה במחצית הראשונה ב-8.8% לאחר ירידה של 7.4% ברבעון השני. מדד האג"ח הממשלתיות הארוכות בארה"ב (7-10) נותר במחצית הראשונה ללא שינוי, לאחר עליה של 2.6% ברבעון הראשון וירידה של 2.5% ברבעון השני. התשואה הממשלתית בארה"ב ל-10 שנים ירדה מרמה של 2.2% בתחילת השנה ל-1.9% בסוף הרבעון הראשון וחזרה לעלות ל-2.4% בסוף הרבעון השני.

**לאחר תאריך המאזן,** פורסמו באירופה בעיקר נתונים כלכליים חלשים, בניהם בלטו נתוני תמ"ג לרבעון השני אשר הציגו צמיחה אפסית (0%) ונתוני ייצור תעשייתי אשר הצביעו על ירידה של 0.3%. כמו כן, גבר החשש ליציבות חובות מדינות הפריפריה באיחוד, על רקע התדרדרות במצב ההון של הבנק הגדול בפורטוגל יחד עם החשש מהתדרדרות אזורית בעקבות הפלישה הרוסית לאוקראינה. בשונה מאירופה, בארה"ב הכלכלה החלה להראות סימני שיפור, התמ"ג לרבעון השני צמח בשיעור מהיר מהצפוי של כ-4% , מספר המשרות החדשות בחודש יוני עלה בצורה משמעותית ומדד מנהלי הרכש בתעשייה נותר גבוה ברמה של 55.3 נק'. המדיניות המוניטרית של הפד המשיכה בתכניתה לצמצום קצב רכישות האג"ח. תשואת האג"ח הממשלתית ל-10 שנים בארה"ב ירדו מרמה של 2.53% לרמה של 2.37%. מדד המניות S&P500 עלה ב-2.0%, באירופה מדד היורו סטוקס ירד ב-1.0% ובשווקים המתעוררים ה- MSCI EM עלה ב-3.5%, למרות ירידות חדות ברוסיה (במונחי דולר).

## 7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בחברת **הפניקס פנסיה וגמל בע"מ** (להלן: "החברה") מיושמות הוראות חוזרי אחריות ההנהלה, בדבר בקרות ונוהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי, ומבוצעים ההליכים הנדרשים בקשר לכך, כמפורט להלן וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל. במסגרת זאת, אימצו הגופים המוסדיים בחברה את מודל הבקרה הפנימי של COSO- OF COMMITTEE SPONSORING ORGANUZATION OF THE TREADWAY COMMISSION המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

### בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלות הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים שלהגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

### בקרה פנימית על הדיווח הכספי

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 ביוני, 2015 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי. בנוסף, הגוף המוסדי נמצא בתהליך של שיפור וייעול תהליכים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

לדוחות הכספיים של הגוף המוסדי מצורפים הדוחות וההצהרות הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

| | | | |
|---|---|---|---|
| 11 באוגוסט, 2015 | | | |
| תאריך אישור הדוח | אייל לפידות<br>יו"ר הדירקטוריון | בני שיזף<br>מנכ"ל | יוסי וקסלבאום<br>מנהל הכספים |